

GAZDASÁGI LAPOK

21. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. Május 23.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32-58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENT-MIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

VIZMENTES PONYVÁK

KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSÁHOZ STB.

NYERS PONYVÁK // GABONAZSÁKOK

REPCZE BEHORDÁSHOZ // JUTA ÉS LEN

SÁTRAK, VEDREK, TÖMLŐK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK

.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..

MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Őszi trágyázáshoz a Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legolcsóbb foszforsavas mű-
munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut. 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselő e.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák tartalomjellel és
és figyeljünk a védjegyre! és a védjeggyel

Birtok-bérlet!

Keresünk 15—20,000 hold kiterjedésű birtokot bérbe.

Különböző nagyságu

birtokok vétele és eladása.

Felvilágosítással készséggel szolgál:

Leidenfrost László és Bauer Antal

Budapesten, VIII., Szentkirályi-utca 10., földsz. I.

Telefon 166-66.

Legbiztosabb védekezés Peronospora ellen.

SCHLOESING franciaországi világhírű mezőgazdasági vegyész által feltalált, minden szőlőtermelési államban fényesen bevált rézgalicz alapon, mellyel múlt évben Magyarországon is több ezer gazda kitűnő eredménnyel permetezett. Schloesing bordói pora 2 kg.-os dobozokban és 25 kg.-os tartányokban légmentesen elzárva kerül forgalomba, kész, kékszinű, finom por, melyet semmivel sem kell vegyíteni, sem szitálni, vízben azonnal feloldódik, a permetezőt be nem dugaszolja, az eső le nem mossa, tapadása és hatékonysága páratlan. Nagy megtakarítás munkában és időben. Legolcsóbb szer. Hazánk ismert szőlősgazdáinak elismerő nyilatkozatai rendelkezésre. Lisztharmat, sárgaság, rákfenésedés és rovarkárok ellen a szőlő és kertgazdaságban védekezünk Schloesing különböző elegyű leheletszerű finomságu lecsapott kénporával Schloesing permetezőgépe, hāti és kézi kénporfújtatója a legjobb és leg-tökéletesebb szerszámok e téren. Ismertetéseket készséggel és díjmentesen küld:

Schloesing r.-t. Marseillei Frankl Adolf banküzlete, gyárai magyarországi vezérképviselő Budapest, VI., Eötvös-u. 19. (Saját ház.) (Telefon-szám 25-40) és megbízható képviselőink minden megyében. — Megbízható képviselők kerestetnek.

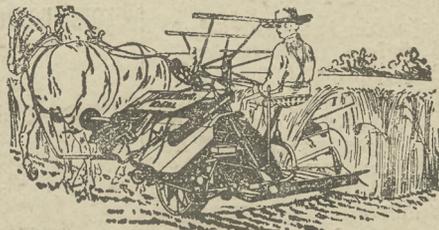
CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecska-vágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók,
örlösmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

A legkedveltebb és legjobban bevált

Kévekötő-aratógépek
Marokrakó-aratógépek
Kaszálógépek, Gyűjtőgépek a **Deering** félek.

Ajánlja egyszersmind a jelen idényre **SACK RUDOLF** elismert kitűnő aczélekeit, kapáló- és töltőgető-ekéit és más egyéb leg-tökéletesebb talajmivelő eszközeit és gépeit.

Mindezeket a legmesszebbre terjedő szavatosság mellett szállítja és kimerítő ismertetést kívánatra ingyen és bérmentve küld:

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzlete

Budapest, V., Váci-körút 52.

AJÁNLIJA:

WEISER J. G.

gazdasági gépgyár és vasöntőde Nagy-Kanizsán.

Malomépitészet. Teljes szivattyuművek.

Szabad. rendszerű „Egyetlen“ magyar lenvető-gépét 27-43 sorral. Szab. „Zala-Drill“ sorvető-gépét. Különleges kukoriczavetőgépeket. Mindennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben. Szecska-, répavágó- és ekekéseket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

nyilatkozatokhoz csak bizonyítványmásolatokat csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíttatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Álalmazást keresők.

Önálló kezelőtiszt

állást keres uradalomban egy 37 éves, Hohenheimban képzett, tartalékos hadnagy, aki cukorgyári gazdaságokban és 12 évig a Dunántul egyik legbelterjesebb gazdaságában részt mint segédtiszt, részint mint kezelőtiszt működött. 3 évig göztéglagyárnak volt a vezetője és jelenleg is Németországban egy nagy téglagyárban foglal el állást, de hazájába vissza vágyódik. Kitűnő referenciákkal bír. Mint hogy felmondatlan állásban van, állását csak a felmondási idő letelte után foglalhatná el. Érdeklődők forduljanak a lapok kiadóhivatalához O. B. 787. jegy alatt.

Ajánlkozom

a szünidőre nevelőnek, gazdasági felügyelőnek, esetleg másnemű nekem való foglalkozásra. Nagyon jutányosan. Gémes Sándor, II. éves tanítójelölt. Szepes-Igló.

Irnoknak

ajánlkozik gazdaságba a nyárra egyéves önkéntes, ki októberben megkezdí katonai szolgálatát. — Van érettségije, gazdasági és felsőbb szülő- és borgezdasági végzettsége és gyakorlata. Címe: Sági Károly, Keszthely.

Magtárosnak

vagy raktárnoknak ajánlkozik 40 éves, izraelita, nős, gyermektelen egyén, ki a magyar, német és tót nyelvet teljesen bírja és a gazdasághoz ért. Ajánlatok 843. szám alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Irnoki,

vagy segédtiszt állást keres, f. évi december 1-én való belépésre egy érettségi vizsgát tett és a keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, 11 és fél évi gyakorlattal bír, 37 éves, nőtelen, izraelita vallású fiatal ember. Címe: Sonnenfeld Ödön, Ó-Hódos-pusztá, u. p. Enying, Veszprém megye.

Gőzeke-gépész

ajánlkozik nagy uradalmakba. Fiatal, nős, ügyes, megbízható ember több évi gyakorlattal. Tudakozódók forduljanak a lapok kiadóhivatalához 1143. sz. alatt

Kezelőtiszt

vagy titkári állást keres nagyobb uradalmaknál vagy gazdasági egyesületek valamelyikénél egy 40 éves, elméletileg és gyakorlatilag képzett, keresztény, nős, családos, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező okleveles gazda, szolg. kiv. honvéd hadnagy, ki ugy a külső, valamint a belső gazdasági ügyvitel, az összes állattenyésztési szakok, valamint hizlalás és tehenészet vezetés terén több évi s megbecsülhetetlen tapasztalatokkal rendelkezik; a könyvelés- és gazd. számvitelben teljes jártassággal bír. A magyar, német, tót, horvát és angol nyelveket szóban és írásban bírja. Czim: **Masztics Elmer**, 2037. W. 41. Street, Cleveland, Ohio U.-S.-Amerika.

Betöltendő állások.

Gazdatisztek

délutáni találkozási helye a „Krisztina“-nagyvendéglőben, I., Attila-utca 14. szám, Budán

Gazdasági

összes betöltendő állások közölve vannak a 8 év óta fennálló és minden harmadnap megjelenő Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. József-körút 38.

Gazdasági

könyvelőt keresek azonnali belépésre, Pályázhatnak oly nőtelen fiatal vagy középkorú özvegy egyének, kik mint kettősrendszerű gazdasági könyvelők hosszabb gyakorlattal bírnak s mérlegképesek. Bizonyítványmásolatok, melyek vissza nem küldetnek, fizetési igény megjelölésével Bodor Zsigmond, Sényő, u. p. Nyirbogdány küldendők.

Nős kertész

keresek azonnali belépésre nagy konyha- és gyümölcskertbe. Fizetése egy évre 12 hl. gabona, 1 kat. hold kukoricaföld, 1 tén, 1 koczatartás és a kert tiszta jövedelmének 30%-a. Sándor Pető, Mezőkapus.

Gazdasági irnok,

ki középszikolai érettségit tett és valamely gazdasági akadémiát jó sikerrel végzett, felvétetik. Magyaróvári gazdasági akadémiát végzett egyének előnyben részesülnek. Csakis közönséges (tehát nem hitelesített) másolatban besatolt bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok postán megküldendők gróf Andrássy Sándor ur önmagyméltósága központi hivatalának (Budapest, VI., Hege-düs Sándor-utca 18. sz.) Folyamodványok s mellékleteik pályázóknak vissza nem adatkak.

Gazdasági

oklevéllel vagy gyakorlati vizsgával bíró, nőtelen, hosszú gyakorlattal rendelkező gazdatiszt kerestetik belterjes bergezdaságba. Ajánlat Richter Frigyes, Szend, Komárommegye címre kéretik.

A hédervári

uradalomban egy ispáni, esetleg intézői állás lesz október hó 1-én betöltendő. Pályázók kérvényüket bizonyítványokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek, küldjék az uradalmi felügyelőség címére Hédervárra.

Az ország legnagyobb óriási pekingsi kacsatenyésztete, Győrött.

(500 darab tenyészállat). Ajánlja friss keltető tojásait darabonként 50 fillérért. — 80% termékenység. Gondos, rázásmentes csomagolás önköltségen számítva. **Fiatal állatok, 10 naposak 1 K 50 f.**, idősebbeknél mérsékelt aránylagos áremelés. Czim: **WACHE baromfitelep, GYŐR.**

Költőtojások

90% megtermékenyítésért felelőség vállalatik. Legmagasabban díjazott, nagy udvarok és kifutókban tisztán tenyésztett törzsekből, u. m.: Minor fekete, Minorka fehér, Plymouth R. Hamburgi aranylakk, ugynevezett óriás fácszántyukok, fehér olaszok, fogolyszínű olaszok, Faverollesok a 40 fillér. Ezüst Wyandotte, fehér Wyandotte, óriás Minorka fekete, rózsataraju amerikai. Ujdonság, olasz fehér rózsataraju. Ujdonság. Olasz fogolyszínű rózsataraju. Ujdonság. Minorka fehér rózsataraju. Ujdonság, fehér Orpington, világos Brahma, Plymouth R. rózsataraju, ujdonság, a 50 fillér. Óriás Pekingi kacsák fehér a 60 fillér. Gyöngytyukok ezüstszínű, kék a 40 fillér.

Geflüge.hof Smrztitz Morvaorsz.

Keltetőtojások

tavaszi szállítására előjegyezhető **REITTER OSZKAR** főkapitánynál Nagybecskerekén.

Angliából hozott fajtisza tellív elsőrendű

Fehér Orpington
Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojó)

Sárga Orpington
Óriás pekingsi kacsá

tojások darabja 60 fillér. Törés és rázásmentes, teljesen biztos csomagolás faldobokban ingyen.

Kitüntetések: Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Pozsony, Pécs, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta. **Hazai és külföldi legnagyobb és legelső kitüntetések.**

Állam nagy aranyérem. Őszi szállításra előjegyezhető elsőrendű óriás angol emdeni libákra drbja 25 K.

PIEDLER JÁNOS LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

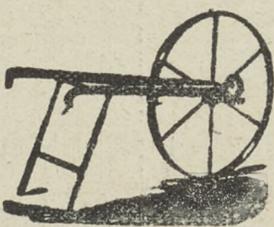
Vesz nyers lenkórót szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmáttszós szerinti mennyiségben **hál eredeti (pernai) orosz lenmagot.**

Marokrakóaratógép

Mc. Cormick 8 drb új, eredeti ládában, 25% engedménnyel, 4 darab keveset használt, 50% engedménnyel azonnal szállítható **Kovács Soma és Társa** cégénél Aradon.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható **Stadel gépgyárában, Győrött.**

Fajbaromtiak tenyésztojásai.

Aranyásrga orpington óriás tyukoktól 70 fill. Hófehér pekingsi óriás kacsáktól 70 fill. Emdeni ludaktól 200 fillérért darabonként. Csomagolás, terméketlen tojások kicserélése ingyen. **Fajbaromfiteenyészde, Garboczbogdány.**

„UNION“ kéveketél

nádból — nem jutefonál.

Alkalmos kötőanyag mindennemű kéve megkötésére. Tartóssága alapján, éveken át használható.

Anton Werunsky WIEN VI/2

Gumpendorfer-Str. 102.

Minta és árjegyzék kívánatra díjtalanul és bérmentve.

Magasműveltségű,

gazdag, földbirtokos fia, akadémiai képzettséggel bíró bajorországi gazda, nősülni óhajt gazdag úrnővel vagy özvegygyel. Részletes ajánlatok fényképpel „M. U. 1165“ jelige alatt

HAASENSTEIN & VOGLER czimre küldendők **MÜNCHENBE.**

SZIVATTYÚINK ELÁRASZTJÁK AZ EGÉSZ VILÁGOT

GYÖZŐ BÉLA ÉS TÁSA BUDAPEST

V. B. ARÓ ACZÉL-UTCA 3. AVIGSZINHÁZ MELLETT. KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

Lovak keheése

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) **biztos eredménnyel gyógyítható.** Számtalan elismerés bizonyítja Felvilágosítást díjmentesen küld **Ripp Arvin, Drezda-A. 786.**

Pannonia szálloda

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

WALSER FERENCZ

TÜZTÁRSZEREK-ÉS SZIVATTYÚK-GYÁRA, HARANG-ÉS FÉMONTÓDE BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6.

VILLAMOS MEGÁLLÓ: VÁCUÚT, A RÉGI VAM NÖVELEGEN

TELEFON: BUDAPEST 95 50

RATIN

PATKÁNY-ÉS EGÉRIRTÓ BACILLUS

„RATIN“ AZ EGYEDÜLI BIZTOS IRTÓSZER, MELYRŐL A M. KIR. ÁLL. BAKTEOROLÓGIAI INTÉZET VÉLEMÉNYE IS AZ, HOGY MÁS ÁLLATRA ÁRTALMATLAN. (PROSPEKTUST INGYEN KÜLD A „RATIN“ BAKTEOROLÓGIAI LABORÁRIUM KÉPVISELŐJE: HAAN BELA BUDAPEST, ROTTEMBERGER-UTCA 130.)

Muraközi

hidegvérű (nóri) igás

tenyészlovak és tenyészmenek-

nek közvetlen a tenyésztőtől vagy vásárokon való beszerzésénél szolgálataimat a t. gazdaközönség b. figyelmébe ajánlom. A vásárok jegyzékét kívánatra szivesen megküldöm. Leglelkismeretesebb kiszolgálás.

Ia referenciák!

Fischl Jakob Ligetvár

posta **Murakirály** (Muraköz).
Sürgönczim:
Xp. Fischl Murakirály.
Küldöncz Ligetvár.

Balaton-Bogláron

árnyas, pormentes, klimatikus fekvésű helyen 4—6 szobából és mellék helyiségekből álló lakás uri családnak kiadó, a nyaratól igen ajánlja, hogy mindig neves orvosok bérelték. Van 2 kabin hozzá, kívánatra fogat. Ugyanott május, június hóra esendet kereső tüdőket is elvállal a tulajdonos uri család Czim: Balaton-Boglár, Kuruczanya, Csiszér J.

Buza-szalma 3000 q préselt állapotban
Rózs-szalma 5000 q „ „
Nád, 60,000 kéve

eladó **gróf Stubenberg József** uradalmában, **Székelyhid** (Bihar megye).

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre.	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási
jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	359
Gazdasági levelek. Fehér Zoltán. — Levél Barsból. Garam- völgyi	359
Tárca. A zab és multja. — Gyulai Gy. Károly	360
Valami a Kőszegi-féle gépről. — Fehér Zoltán	363
Radical repezebogár-fogó talyiga	365
Könyvismertetés	365
A IV. nemzetközi tejgazdasági kongresszus. — Tehe- nészeteink szervezése és vezetése. — Die Bienen- zucht in der Nusschale. — Ebtenyésztés.	
Kérdések és feleletek	366
Kérdések: Szürke ló pucolása. Zs. B. — Sertés- flaztatóban levő vasrács megóvása rozsdától. M. J. — Desinficziálása sertésvészes ólaknak. S. Z. — Rhode Island tyúkók beszerzési forrása. P. S.	
Feleletek: 30 tinó eltartása 20 magyar hold rétföld takarmányán. P. — A gözekezésként trágyázása. C. — Agyag alkalmazossága téglaföldécserep és alageső gyártásra. P. — Vizi patkányok kiirtása a patak malomból. P.	
Hirek	367
Aprók	368

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Az osztrákok a gabona-
vámok időleges megszüntetését kívánják. — Ausz-
triában sem jó a búzákat állapota. — A marhakivitel
mérve Olaszországban.)

Elteltek a jégverésektől és fagyoktól, a melyektől méltán borsózik mindenkinek a háta, május első két harmada kifogástalan volt. Megadta a bő — sok helyen — a 100 millimétert is meghaladó csapadékot; pótolta eszel az elmaradt téli nedvességet és ellátta nedvesség tartalékkal a földet, a melyből egy ideig merithet. Jó földekben vagy jól kultivált földekben a búzákat erőteljes bokrosodásra ösztökélte. Mig tavaly csak 1-2, ritkán 3 szál sarjadzott ki egy gyökérből, most 5-6, sőt több is tör elő. De ez nem képes pótolni a 70-80%-os hiányokat, a melyek az ország jelentékeny részében, búzavetéseinkben általánosak. De e bokrosodás nem következhetett be ott, a hol a gazok is fölléptek, mert a gazt még jobban neveli a májusi meleg eső, mint a búzát és elemésztvén a buza elől élelmét, nem engedi felkapni. Nagyon sok helyen ez az eset és ennek folytán az ország nagy részében, de főleg Magyarország északnyugati részében a búzákat még az elmúlt héten is nagy arányokban szántották ki, részint répát, részint kukoriczát vetve az így feltört földekbe. Még most is napról-napra tanui lehetünk ezen kiszántásoknak, de hogy az országban ez minő mérvet öltött, azt csak pontos (!!) statisztikai fölvételek állapíthatják meg. Állítólag Pozsony- és Nyitra megyékben alig maradt őszi

búza. A ki nem szántott ki, annál az elgazosodott búzákat holdankint 2-3 mm termést is csak nehezen ígérnek. Különbözik a bokrosodás még mindig folyamatban lévén, a 3-5 héttel elmaradt búzákat nézve mennyileges becslésnek még nincs itt az ideje. A tavasziak! Az már más! — Ritka évben látni oly szépen fejlődő tavasz-búzákat, árpákat, zabokat, mint az idén. Az árpákat sok helyen sarlózni kell.

De ha a búzatermés gyöngye, akkor a tavasziak sikere csak a veszett fejszének a nyele. A répák is vidáman fejlődnek. A hosszas esőzés tétlenségre kárhóztatta a bogarakat és a répák jót ugorhattak előre; kivéve az oly vidékeket, a hol a helyett, hogy pusztítanak a bogarakat, a kényelmes kiszántások és újra vetésekkel még tenyésztek.

Nincs mit csodálkozni azon, ha ily borus jövő előtt állva a búzák folyton, sőt rohamosan emelkednek. A vidékeken csak nagyon kivételes eset az, a hol még van a magtárakban buza, — csakis a jómódu kisgazdáknál van egy kis tartalék, mert a kisgazda kevés kilátással a jövőre, élelmézését bebiztosítja azzal, hogy esztendőre is hagy magának; ott aztán nincs oly börfelkuktuáció, hogy azt piacra mozdítani tudná. Nincs is buza a piacon és ha Amerika nem állna oly szokatlanul magasan (13 frt 40) már rég importálnák a búzát a külföldről. De a külföldnek sincs búzája. Ez a bökkenő!

Az osztrákok követelik a búzavámok felfüggesztését. Milyen okosak! Nekünk most gyenge termésünk lesz és némi kompenzációnk abban lenne, ha a kevés fölösleget, megfelelő áron adhatnánk el. Magyarországnak ez életérdeke. Elképzelhetlen tehát, hogy ebbe a magyar kormány belehessen. Hanem lenne egy mód, a mely kölcsönösen kielégíthetne bennünket. Ha az osztrákok azt kívánják, hogy Magyarország egyezzen bele a gabonavámok időleges megszüntetésébe, mi magyarok viszont cserébe azt kívánjuk, hogy egyezzenek bele az osztrákok a vas- és szövet-vámok vámjának időleges megszüntetésébe. Ilyen kölcsönöségi alapokon beszélhetünk; de e nélkül pur et simple, ki lennének rabolva.

Eddig azt hittük, hogy Európában csak Magyarország és Németország sirathatják, búzatermésük nagy megromlását. A böles Ausztria hallgatott, — de most már tudjuk azt, hogy Csehország és Galiczia sincs különben, mint mink. Ezt főleg a kereskedők utján, de most már a hivatalos jelentésből is tudhattuk meg. Még Oroszország és a Balkán dicsekesznek, hogy mily egyszerűen áll náluk minden, még majd a való onnan is ki fog bukkanni. Az Amerikai Egyesült Államokban sem jegyeznék a

búzákat októberre 10 frton felül, ha csak kissé jó kilátásaik lennének.

A malmok siránkoznak, hogy nem fogy a liszt. Ellenkezőleg, buza nincs a mit megvehetnének, e közben nagy okosan bevásároltak papíron mintegy 3 millió mm. őszi búzát, már előre eladott liszt fedezetül. Ez az előre eladása a lisztnek, nem más mint a jól értesült külföld részéről alapos becsapás. A külföld becsapja a malmokat, a malmok becsapják a búzspekulánsokat. Ezek pedig, hogy beszerezhessék, minél kevesebb veszteséggel az olesón eladott búzát, rárohannak a termelőre és csaknem Rózs Sándori erőszakkal igyekeznek kipréselni tőle búzáját! Életedet vagy búzádat! A ki a vidéki életet figyelemmel kíséri sokszor győződik meg arról, hogy a tolokodó imperatív szemtelenség, sokszor vezet célhoz, mert a tömördek álhatatos hazudozással a gazdát lebirják venni a lábukról. Az ilyen könnyelmű liszt előreeladásoknak tehát, végeredményben a gazda issza meg a levét.

Azt mondhatjuk, hogy végre nagy kinnal megnyílt a legelő, sietett is kihajtani a ki csak tehetett minden néglábuját. Már tudniillik azt a mi megmaradt. A szarvasmarha állománynak tekintélyes része el lett pocskolva. Az állatösszeírás megdöbbentő adatokat hozott felszínre. Vittek sokat Ausztriába, vittek Olaszországba és vittek sokat a hazai vágóhidakra. Csak hogy vittek, mert ha ezt nem teszik, akkor éhen hullottak volna rakásra. Érdekes, hogy Olaszország 1908 augusztus 1-től 1909. március 1-éig mennyi marhát vett tőlünk? A hivatalos adatok ezek:

Vágó ökör	8204 db
Igás ökör	1090 „
Vágó bika	4724 „
Vágó tehén	8823 „
Tinó	23082 „
Üsző	21036 „
Borju	1040 „
Összesen	67999 db

A kivitel tehát jelentékeny volt, olyan jelentékeny, hogy erről fogalmunk sem volt. Valószínű, hogy visszahatása lesz a nagy marha-elpocskolásnak és az idén ősszel hihetőleg, jelentékenyen emelkedő árakra számíthatnak, a kiknek eladó marhájuk lesz.

Gazdasági levelek.

I.

Lengyel, 1909. május 17.

Már ugy értem a tuberkulinnal való oltást, mint akármelyik állatorvos, oly gyorsan csinálom, hogy daczára annak, miszerint csak

MEGJELENT

TAVASZI SZŐLŐ, KERTMIVELÉSI
ÉS HÁZTARTÁSI ÁRJEJYZÉKÜNK

DUS TARTALOMMAL.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Hasonlóképen megjelent = géposztályunk legújabb =
árjegyzéke.

ADRIANCE aratógépek,

mindennemű

talajmivelő eszközök

legelső minőségben.

egy tüvel működöm, mégis 71 darabot tudtam egy óra alatt beoltani, noha minden oltás után a tüt 3%-os karbololdatban lemostam s mi több ezen állatok egymástól távolabb fekvő (circa 100 lépésnyire) 3 istállóban voltak elhelyezve. A mi az Ujhelyi-féle eljárást illeti, azt én is — most már nemcsak máshol látott s hallottak után, de saját tapasztalataim alapján is — nagyon jónak, helyesnek, czélszerűnek látom s alkalmazom az uradalomban. Mikor elkezdettük az oltásokat, alig volt tehenünk s üszönk, mely ne reagált volna, úgy hogy az első oltás szerint: a tehenészetben 1908. nov. 13—14 én 41 tehenéből reagált 39=95.1%, tehát 2 darab nem; 41 növendékéből reagált 30=73.3%, tehát 11 darab nem, az ökröknél: 59 darab magyarból 49 darab = 87.5%, tehát 7 nem, 8 darab szimmentálból 6 darab = 75%, tehát 2 nem; ergo 82 darab tenyészállatból (szimmentáli, és bonyhádi mind) reagált 69 darab = 84.1%, 64 darab igás állatból reagált 55 darab = 85.9%; tehát, noha nagyrészt magyar fajta volt, mégis több reagált aránylag, mint a tenyészállatból, vagyis éppen nem mondható a magyar immunisnak a tüdővésszel szemben. Ujhelyi tanár azt véli, hogy a tuberkulózist az igásmarha a rosszabb tartás s megerőltető munka következtében s leginkább azáltal szerzi, hogy bármily rossz időben, szélnek szemközt, hóban, esőben, sárban, vízben, télen, nyáron, tavasszal és ősszel napról-napra, ugyszólván reggeltől estig jármozva lesz; sokszor kint itatják s etetik őket, nem ügyelnek, vajjon lehült-e már testük, midőn a jéghideg vizet kapják? Néha, midőn a tavaszi szántás-vetés vagy a kései őszi mély szántáskor a talaj hideg, nyirkos, a fáradt ökor a déli pihenő alatt is leheveredik s átfázik azik s megszerzi a tuberkulózis bacillusait; ha pedig már bent van egyik-másikban ez a kutya nyavalya, igen könnyen terjed ez ott, hol — mint nálunk is — sokszor lesz csereberélve az igásjószág párja; de meg az istálló-jászok is úgy vannak építve, hogy fejjel szemközt levén az ökrök, egymásra lehelnék s inficiálják társaikat. Az itató vályu is sokszor terjesztője a kórnak. Fő az, hogy minél gyakrabban mustráljunk, mert ha a fiatalabb az ökor, ellentállób minden betegség iránt s jobban feljavul és gyorsabban hizik, ergo jobban értékesíthető, mint a tul vén pára.

Mi itt két négyesfogatot külön tettünk azonnal s a 9-ik nem reagálót is hozzájuk helyeztük, de, fájdalom, ezt mihamar el kellett adni, mert tulöreg s gyenge volt, munkára teljesen kép-

telen. Utóbb még egy lett kimustrálva, mert szarva letörött (bonyhádi fajta volt) és így a járomból mindig ki tudott bujni. Ezt persze egy megfelelő tinóval helyettesítettük s így a két négyesfogatot most is külön van a majorban, külön istállóban állanak, külön lesznek itatva, más vályuból, más kuton, más emberek etetik őket stb.

Hogy apadjon a reagálók száma, alapos mustrálást vittem véghez a tehenek között s eladtam belőlük először azokat, melyek legöregebbek voltak s amugy is már kiselejtezendők lettek volna; azután értékesítettem azokat, melyeken a tuberkulózis jelei már külsőleg is felismerhetők voltak, utóbb azok lettek — persze nagyon olcsón eladva, — melyek borjut nem fogtak, majd azok, melyek igen sokszor üzekedtek s az állatorvosok véleménye szerint méhtuberkulózisban szenvedtek, végül a rossz tejelőket is mind kiselejteztem s eladtam. Természetesen ezen értékesítések mézárórosok részére történvén, igen kevés jövedelmet hajtottak s a befolyt összegekkel jó kinézésű, egészségesnek látszó 3—5 éves borjas vagy hasas-teheneket szereztem be, melyekről hittem és reméltem, hogy nem fognak reagálni, ergo gümőkór-mentesek lesznek. Így vettem vidékünkön vásárokon és egyeseknél az istállóban mindössze 18 darab tehenet, de ezek között is, minden elővigyázatomb dacára s noha elvül tüzttem ki, miszerint 1—2 megbízható emberem is megvizsgálja alaposan a veendő lábasjószágot, mégis 3 darab reagált s ezeket ismét a reagálók közé kellett beosztanom, úgy hogy a tiszták száma csak 15 darabból emelkedett ezen vételek után. Legjobb szerettem volna úgy vásárolni, hogy kikötöm »ha reagál nem veszem meg, ha nem reagál, megveszem«; de ilyen kikötésbe nem ment bele egy ember sem egész Tolna vármegyében. Most van 22 darab nem reagáló tehenünk s 18 darab reagáló, valamint 2 hasas üsző; tehát tehát circa 50% tiszta a tehenészetben. Növendékmárhákat már a takarmányhiány miatt is alaposan redukáltam s most van 36 darab reagáló s 26 darab tiszta, nem véve számításba a szopós borjakat. Így reményilem, hogyha még néhány darabot eladok s egypárt veszek és az elválasztott borjúból csak a nem reagálókat tartom meg, akkor az egész állománynak 50%-a tiszta leend s ha jövőre ismét ilyen arányban veszek s adok el, két év múlva az egész állomány — eltekintve az igásjószágtól — gümőkórmentes lesz s ismét be fog állni az az idő, melyben lehetséges lesz tenyésztésre

alkalmas bikákat nevelni, mely üzletággal a tuberkulózis miatt felhagytunk. A tuberkulózis elleni védekezés azonban nemcsak abból áll, hogy kiküszöböljük gazdaságunkból a reagáló elemeket és 4 hónap leforgása után újra oltunk, hogy az időközben netalán gyanussá vagy pláne reagálónak vált egyedeket ismét kiselejtezzük az egészségesek közül; de kivált a szigorú elkülönítésben. T. i. a reagálók külön istállóban vannak elhelyezve, lehetőleg más emberek által lesznek gondozva, külön kifutókban mozognak, napközben vagy nyári éjjeleken és egészen más legelőkon is járnak, úgy hogy abszolúte nem érintkezhetnek és nem szivhatják be az egészségesek a betegeknek veszélyes lehelletét.

Utóbb még majd ezt szeretném elérni hogy a gümőkór menteseknek takarmánya és abrakja egészen külön legyen a reagálók eliségétől, mert állítólag, — különösen németországiak állítják ezt — az élelem révén is terjedhet a gümőkór; ugyszint a trágya útján is tovább vitetik ezen pusztító nyavalya s azért oly trágyával behintett kifutóba, mely tuberkulinos marhától származott, nem szabad az egészségeseket kiereszteni. Oly vályut, melyen tiszta marhák isznak, nem szabad a reagálóknak átengedni, mert ezek nyálkájával esetleg tuberkulózis bacillusai elszaporodnak a vályu oldalain s ha ismét a tiszta barmok isznak ily helyen könnyen fertőzve lesznek a kór által. Különben pedig lehetőleg gyakran, télen, midőn a marha több időt tölt az istállóban minden héten dezinficiálni kell az istállót, úgy hogy bemeszeltetjük azt, még a padlózatot is s a jászok falakat, gerendázatokat vagy boltívet stb., szóval az egész belsőséget; az ablakokat, ajtókat pedig erős luggal mossuk le szinte hetenként, ha bemeszteni nem lehet vagy nem szabad, avagy nem akarjuk a mézszel tönkre tenni. Ha megszáradt a meszelés, a marhát ismét be lehet vezetni az istállóba; de addig nem tanácsos, mert a friss mézstejet nyalva, köhögősek lesznek s bizony a kis szopósborjaknak ez ártalmára van vezet a meggyőződést szomorú tapasztalatok árán szerzettem.

Ezideig ennyiből áll a gümőkór elleni védekezésünk s hinni és remélni akarom, hogy ha marháink e mellett minél kevesebbet vannak az istállóban s minél többet a szabadban s végül, ha külön önitatókból lesznek itatva, a fertőzés redukálódik a minimumra, kivált, ha az istállók úgy rendeztetnek be, hogy

TÁRCZA.

A zab és multja.

A gazdasági növények kulturájának történetében, a legújabb időkig a zab az Avena sativa olyan növényként szerepelt, a melyet a növénykultiválás terén kiváló ó-görögök és rómaiak mivelésre alig érdemesítettek. Még a mult század első felében is azt vitatták, hogy a zab, a görögök βρωμος-a s a rómaiak avenaja, kizárólag vadontermő növény. Az újabb kor kutatói, Plinius és Columella műveinek alaposabb áttanulmányozása után megállapították a zabról, hogy a görög és a római kor mezőgazdasága nemcsak jól ösmerte, hanem egyben kultiválta is azt. Így Plinius kiemeli a görög zabot, mint kiváló olyan terméket, a melynek szeme ki nem pereg a kalászból. Ezzel Plinius a zab jelentőségét nyíltan kifejezi. Columella tovább megy ott, a hol

részletesebben kiterjeszkedik a zabra, mint zöld- és száraztakarmányfélére egyaránt. Ám nemcsak takarmányeleségül szolgált a zab akkortájt, hanem a gyógyászatban Rómában több célra termesztette és fel is használta azt. Mint élelmi cikk elsősorban az ó-germánoknál szerepel a zab, a kik szemes eleségként kultiválták azt, oly célból, hogy annak lisztjét zabdara alakjában fogyasszák.

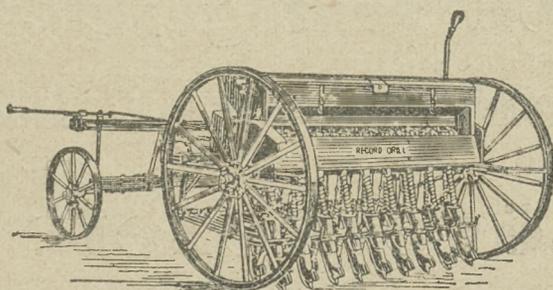
Galenusnak (élt 131—200-ig Kr. után) a második századból eredő följegyzései szerint, legtöbb zabot természet Kisázsia. Ámde emberi tápszerűl csakis éhínséges esztendőben szokták azt felhasználni.

Hazánk őslakói a pannónok, utóbb pedig a germánok ellen hadakozó Germanicus hadjáratainak írója említi, hogy a zab Augustus császár korában, Kr. után 10—19 körül, Germániában általános kultiválás tárgyát képezte. Legtöbbet természetből Északgermánia, a hol a lakosság fő tápszerűt képezte; míg egyebütt elsőrangú lótakarmányként sze-

reper. Déleuropában ma sem sokkalta több a zabbal bevetett terület, mint volt a görög-római korban. Ám ennek okát nem annyira abban kell keresnünk, hogy a zabtermelésnek a magasabban fekvő tájak klímája kedvezesebb, hanem inkább abban a körülményben leli ez magyarázatát, hogy Déleuropa középtenger-melléki tartományaiiban az árpatermelés a lótakarmányozás terén, mindenképp pótolja a zabot.

Ósidők zabtermelő népei között első helyen állanak a kelták. Ma is a kelta eredetű irek és skótok azok, a kik a zabot nemcsak takarmányul, hanem emberi tápszerűl természetik. Az ír és a skót nép alsóbb rétegeinél a zablisztből süttött kenyér fő tápszerűl szolgál s ott körülbelül az a szerepet tölti be, a minőt a tengeriliszt az erdélyi oláhság által lakott vidékeken.

A zabmivelés Norvégiában ma a legelterjedtebb. A norvég királyság tavalyi termelési statisztikájából láthatjuk, hogy ott épen két-

REKORD DRILL a legjobb páros soru vetőgép. Losonczy gyártmány!

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Budapest, V., Váci-körút 32.

ne fejjel, hanem farral álljanak egymáshoz az állatok, tehát a fal mellett huzódjanak el a jászlak. Most pedig a gazdasági helyzet képét óhajtom pár vonásban megrajzolni, az alábbi sorokban.

Április 19-én kelt legutóbbi levelem megírása óta a szeszélyesség netovábbja jellemezte az időjárást. Április 19-én volt 1·4 mm. esőnk; 20-án pedig 3·25 mm.; ez ugyan nem volt elég a növényzet üdvösségére, de mégis kissé enyhítette a nagy aszály okozta bajokat, mert bizony a rozsok és buzákban itt-ott már sárguló leveleket lehetett találni s az ujjnyi repedések a mi kőkemény talajunkon éppen nem voltak kellemes látványossága a szegény gazdai szemnek; hanem elmondhattuk ismételve azt a régi mondatot: »Adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne«; mert olyan szelek dühöngtek vidékünkön, melyek rögtön kiszáritották a talaj felületét s a szomjas növénygyökerek nem kaptak semmit a csapadék-vizből. Olyan volt ez, mint mikor az ember a nyelvét nedvesíti csak meg az itallal, de bizony a gyomor nem kap abból semmit. A hőmérséklet pedig fokozatosan emelkedett s a téből — mert hisz 19-én fűtöttünk — egyszerre minden átmenet nélkül nyár lett; 24-től kezdve már a felöltő is felesleges öltönydarabnak bizonyult s 27-én már ugyanannyi fok R. volt a meleg a napon, úgy hogy kánikulai hőben izzadtunk hegyen-völgyön egyaránt. Már az elkeseredés zugolódo szavakban kezdett kitörni a gazdaközönségnél s nem egy pályatársunk cifra huszármiatyánkkal adott felháborodásának kifejezést, mert látszólag visszafelé fejlődött az egész flóra s kisüléssel fenyegetett a mindent pörkölő napsugár. Még az embert s állatot sem kímélte meg a hó s napirenden voltak a különféle bajok, kiváltképpen a napszurások, melyet magamon is szerencsétlen voltam észlelhetni kisebb mértékben ugyan, de elég kellemetlenül, kinlódva vele egy héten át s csak a hidegvizes borogatás és a naptól való óvakodás hozta helyre egészségemet. Az orvosok igen kapós egyéniségek lettek, de a szenvedő emberiség ennek éppen nem látszott örülni s azért örömtől sugárzó arccal fogadta az esőt, mely 28-án 8·8 mm. mennyiségben mentette meg a végpusztulástól. Még 30-án is volt 3·4 mm. eső s ezzel letűnt a szeszélyes április, hogy a még kiszámíthatatlanabb időjárásu májusnak nyujtsa át a kormányt. Május részéről az anyatermesztet hüvös fogadtatásban részesült, mert 1-ének hajnalán alig volt +3 fok R. a hőmérő jelzése s újra lekerültek a fogasról (nem a rozsda

marta kardok), hanem a meleg gunyák s a bundás kabátok. 2-án 16·5 mm. esőnk volt, 3-án 9·75 mm., de hüvös légmérséklet, 4-én erős dörgéssel égháboru s 20 mm. csapadék, néhol jég, de nálunk még nyoma sem. 5-én 1 mm. volt az eső, 6-án 3·7 mm. s 7-én alig +1 fok R. mellett néhány hópehely is hullott, a laposokon pedig dér volt észlelhető. 8-án —0·5 fok R. tehát fagy s 9-én 0 fok R., ergo ismét fagy, 10-én már +3 fok R., vagyis némi kis meleg és 0·25 mm. eső. 12-én 0·15 mm., 14-én 0·6 és 15-én ugyanannyi eső. A meleg növekedett s noha este reggel még hüvös van, de napközben +21 fok R. is emelkedik a termometer higánya, miért is most már elégedettebbek vagyunk. A vegetáció kezd normálissá fejlődni. A fagy okozta kár csak az észak felé néző s a hideg szelektől nem védett területeken jelentékenyebb s néhány szőlő elfagyásával nyomorította meg nem egy gazdatársunkat; azonban olyik helyen a már kibujt babot, kukoricát és a kertekben kiültetett palántákat is alaposan megcsipkedte, úgy hogy nem kicsinylendő hatása általán véve, s a természetben minden bizonynyal számot fog tenni a három hideg éj befolyása.

Réten a fű, növése derekán, egyszerre stagnációra lett ítélve a hüvösség által s ime most látjuk csak, hogy mily kevés lesz megint az első kaszálás széna, habár tény és való, miszerint minősége határozottan jó, mert az értékes alfűvek igen szép számban s quantumban vannak képviselve, mit fájdalom, tavaly nem lehetett mondani, azért is volt a tavalyi széna oly kevés a tápláló. El is kell már egyszer a jó koszt lovainknak, mert soványak, mint a greblye.

A luczernák legjobban kiállották az idő viszontagságait s örömmel konstalálhatom, hogy megérték a kasza alá s ma már vágatom az első gyapjút róluk. (Zárjel között megjegyzem, hogy bejárván nem csak Tolnát-, Baranyát, de Pest-, Fehér-, Bácsmegeyket is, legszebb, legmagasabb s legtömöttebb luczernákat Baranyában láttam Nagyhajmás és Mágócs határában.)

A lóherék visszamaradtak, pedig jól teleltek ki, de ezek kényes portékák s iszonyuan megviselte őket az Isten hidege e hó elején; most kezdenek újra gyarapodni, de messze van még az az idő, midőn a kasza vagy a gép kései vágni fogják a trifoliumokat. Négy uj herém van, t. i. mit tavaly vettem, 3 jó, a 4-ik kritikán aluli, ezt e hó 27-én levágattam s elhordatom, zölden megetetve az egészset — hisz alig lesz 3 szekérre való a 20 k. holdon —

s 28 és 29-én felszántom és elvetem székelytengerivel, ez megéri szeptember végére s aztán vetek bele rozsot, így legalább mégis ad termést e tábla.

A baltaczim elég jó, de kevés van belőle, azonban levágnom még nem lehet.

A zabosbükönyök elég jól keltek ki, de a hideg miatt nem fejlődtek, kivált a büköny igen alacsony színvonalon áll s ebből kifolyólag utóbb a zab elnyomja s a leendő takarmány minősége nem kevés kívánni valót hagy majd maga után. Hogy mennyiségileg mily eredményt érünk el a takarmánykeverékből, arról ma még halvány segédfogalmunk sincs.

A csalamádénak már 2 részlete van elvetve, de csak az egyik kezd kibujni a föld méhéből, lévén az édes mamája erre mifelénk kissé hideg természetű; de részben nem apprehendálok reá ezuttal, mert ha 9-ike előtt jött volna napfényre a tengeri, bizony el is fagyott volna s most újból kellene kihajtania gyökérből mi már a hozam rovására ment volna.

Legelőink elég jók, megél rajtuk a marhaféle s elég jól tejelnek a tehenek is.

Kegyes utólagos jóváhagyásuk reményében ez alkalommal változtattam a sorrenden s előbb a takarmányféléről szoltam, mert ezt aktuálisabbnak véltem, lévén oly szűke az eleségnek, hogy ma már görccsel kellene a tavalyi takarmánymaradékokat felfedezni; de hát könnyű volt Columbus Kristófnak Amerikát felfedezni, mert e világrész megvolt, existált — csak nem ismerték — de nehéz felfedezni a száraztakarmányt, mert egyáltalán nincs, s a hol nincs ne keress, mondja a közmondás és vele mi is, azért már f. hó 10-én megkezdettük a zöld luczerna etetését.

A rozsok pompásan kikupálódtak s ma már kihányták kalászukat, úgy hogy a napokban remélhetőleg virágozni kezdenek, persze még kérdés vajon nem lesznek-e éppen a porozódás idejében nagy szelek, melyek tájéunkat vajmi gyakran felkeresik; de középtermésre van kilátás, annyi tény. Hanem habár már megettem kenyérem javát s mint gazdaember több mint 30 éve működöm, nem mernék felbecsülni még ma sem egy tábla rozsot s határozott véleményem nyilvánítni arról, hogy hány q remélhető magtermést fog adni kataszteri holdanként? De a földmívelésügyi ministerium ugylátszik más szemüveggel nézi a világot (én csak szabad szemmel, a magaméival, nem a pápájéval) s más jelekből, más megfigyelésekből tud következtetni, vagy talán a 7-ik érzék van ott kifejlődve az országháztéri sötét palota helyiségeiben uralkodó,

szer annyi zabot természetnek, mint egyéb kalászos növényt együttvéve. Norvégia zabtermelésének mintegy 35%-ka szolgál takarmánnyal; a többi 65% élelmiszerként szerepel. A norvégiek zablisztból süttött izes és tápláló zablepényének a »fladbröd«-nek egyetlen norvég háztartás konyhájából sem szabad hiányoznia.

Középázsiaiban, habár ez a vidék a lovak őshazája s egyben ma is eléggé neves lótenyésztési centrum, a zabot sehol sem kultiválják. Elenyészően csekély arányú China, a Himalája hegyvidék és Kashmir zabtermesztése is. Jelentéktelen a zabkultiválás Ausztráliában, Afrikában és Délamerikában egyaránt; míg Északamerika Egyesült Államainak egyes tájain a zabtermelés vetekszik Európa legjobb zabtermő országaiéval.

Féltékenken a zabtermesztés északi határa a Norvégián és Északoroszországon átvonul 69. szélességi fokig terjed. Középeurópában az Alpok hegyvidékein még 1600 méter magasságban is természetnek zabot.

A zab eredeti őshazáját még csak hozzávetőlegesen is megállapítani nehéz feladat. Va-

dontermő zabfajtákkal a föld kerekén mindenütt találkozhatunk. Ez oldalról tehát kiinduló pontot, a melyről az eredetre következtetni lehetne, nem találunk. Minden valószínűség szerint, a görög-római kor a háziállat-állomány által mindenütt örömet fogyasztott vad zab az Avena fatna hasznavehetőségét belátva, azt természeteni kezdte azokon a vidékeken, a hol zab előbb nem volt. Több körülmény szól a mellett is, hogy a már kultiválás tárgyává tett zab Örményországból és Kisázsiaiból került a Görögországhoz tartozó Archipelagusra, onnan pedig a görög anyaföldre s utóbb Rómába. Görögországból aztán, a feketetengermelléki trákok útján került későbbi északi otthonaiba: orosz, lengyel, finn és skandináv földekre. Az északibb tájakon, a hol a szűkre szabott flórában nem sokat válogatnak, bizonyára szívesen fogadott jövevényként igyekeztek a zord klímával dacoló zabot ugyis mint tápszerfélélet adó növényt, ugys mint takarmánytermő anyagot általános kultiválás tárgyává emelni. Délibb, bőségesebb flórával ellátott tájakon, az aránylag silány abrakzabtermék, egyéb tartalma-

siabb termékekkel szemben, mindenkép háttérbe szorult.

A palaeoagrikultura léleteinek tanúsága szerint, a zabbal elsősorban a czölöpkorból fennmaradt emlékek hulladékanyaga közt találkozhatunk. A bronzkorszakban középeurópa tájain mindenütt szerepel a zab. Semmiesetre sem sorolhatjuk azért a legrégebb eredetű kulturnövények közé; egyrészt, mert a zabnál értékesebb termékek a zab kultiválását háttérbe szoríthatták, másrészt mert a zabtermelés térfoglalása alighanem összeesik a lótenyésztés fokozatos kialakulásával is; már pedig ez utóbbinak időpontja, a nimrud-babiloni leletek domborművei után ítélve, alig tolható a Kr. születése előtt lefolyt 3000 éven túl.

A zab variációinak köre aránylag nagyon szűk határok közt maradt; jelöl annak, hogy maga az emberiség nem is igyekezett a zabváltozatok létrehozatalán közreműködni. Az eddig ösmert zabvariációk különböző formái is inkább csak színbeli letérést mutatnak.

Gyulai Gy. Károly.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
 Központi igazgatás:
 Bécs, II., Handelsquai No. 130.
 Városi mintaraktár: Garvens W.
 Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6

ugynevezett papirosgazdák között (mert hisz jogvégezett urak ezek a tiszteletreméltó egyének mind, kik a földről s mivéléséről s terményeiről nem a természetben szerezték meg ismereteiket); mert okvetlenül kéri tőlünk szerencsétlen gazdasági tudósítóktól a quantitativ becslési adatokat május 15-én reggel; akkor óhajtják már tudni mennyi q rozs fog teremni pr. k. hold, mikor az még nem virágzott; kívánják, hogy írjuk meg hány q búzára számítottunk, mikor még alig, hogy szárba ment, s kalásza még annyira gatyában van (mint mondani szokás), hogy alig kitapintható, sőt (Uram bocsáss!) még azt is követelik, miszerint a zab és árpa leendő terméséről számszerűleg adjunk jelentést, holott ezek a gabonafélék alig ujynyi hosszúak ma még. Oly kérdések ezek, mintha a gazdát a 3 napos bórjunak leendő tejelékenysége felől óhajtanák határozott nyilatkozatra bírni, vagy az elemi iskola első osztályának növendékéről, kénytelenítettnek a tanító véleményét mondani hogy 50 éves korában miniszter lesz-e belőle, vagy mint utczaseprő fogja-e megkeresni kenyerét? A gabona még a kalász kifejlődéséig oly sok esélynek van kitéve, hogy a számszerű termésbecslést tiszta lelkiismerettel nem lehet június közepe előtt megadni ezen vidéken; tán az Alföldön egy pár nappal előbb. Ilyen presszió alatt azután a lelkiismeretesség el lesz altatva s előtérbe nyomul a has, t. i. hasból csinálja a tudósító gárdája a jelentést, azért nem ér az fakovát sem s a legnagyobb megtevészetésekre szolgálhat alkalmat. A börze fel is használja ezen haszontalan irkafirkákat saját előnyére s a gazdák kárára. Ezt mindnyáján tudjuk, de hallgatunk — mint a gyerekek a forró lepénnyel — nem teszünk semmit ellene s minden marad a régiben, nyargalunk tovább is a »simlin«; külső máz, belső tartalom nélkülség, ez a magyarság signaturája. Könyvmolyok, akadémiások, tudós, de nem gyakorlati emberek s kivált olyanok kiknek a gazdaság nem kenyerük, kik egyszóval nem értenek hozzá, azok ne csináljanak a gazdák részére rendeleteket, hanem ha már a sok jogásznak kellett kenyeret adni a miniszteriumban, hívjanak meg szakembereket s ezek tanácsai alapján állapítsák meg a kérdéseket, melyeket a gazdasági tudósítókhoz kell intézni, akkor majd ilyen lapsusok nem fordulnak elő s a tudósítások az igazságot meg fogják közelíteni, de addig bizony vajmi kevés lesz az értékük.

Megcsinálták az 5 akadémiát. De hogy mi legyen az ebből kikerülő ifjakkól arról gondoskodni nem méltóztattak; mert hisz alig akad ma már valamire való gazdasági állás, mely egy legszerényebb igényű gazdaságot kielégíthet. Ma a legtöbb nagybirtok bérben van s a bérlők nem gazdaemberek, hanem üzleti férfiak vagy meggazdagodott ügyvédek, iparosok, polgárok, mert bérlő lehet bárki ha pénze van, ehhez nem kell kvalifikáció s mikor én azt proponáltam, hogy kívánjunk törvényileg a nagy (1000 kat. holdon felüli) bérlőktől is gazdasági szakképzettséget, akkor engem kinevettek, kigunyoltak a lapokban. Tehát a gazdaságot bérlő nem lehet, akarom én is árendás lenni, lett volna hozzávaló

kis pénzem is, de a volt boltos előnyben részesült. A primást egekig magasztatták, hogy birtokai egy részét gazdaságtelknek adja bérbe, az én szülőföldem közelében is volt egy birtok, mely bérbe adatott, de a bérlő fiskális s nem gazdaságtelk; pedig ha előzőleg tudomásom van erről a dologról, bizony magam is pályáztam volna e bérletre. A többi papi s más főuri bérletekről nem is szólok, kár a szót vesztegetni, falra hányt borsó mind. A földmivélésügyi miniszterium hivatalait jogászok töltik be, a külföldi gazdasági szaktudósítók jogászok, a nagybirtokokat parcellázzák, hogy ne kelljen rá gazdaságtelk s még is szaporították az akadémiák számát. Hol itt a logika? Jól mondta a minap Topolyára utaztunk alkalmával a szomszéd vasuti fülkében egy uriember: mily jó volna ha legalább a gyepmesteri állásokat kötnék gazdasági szakképzettséghez, lám Bali Mihálynak mily jó állása van! »Fogalmazói karban csak jogász foglalhat helyet, mert, szerintük, csak jogvézettség ad képességet a fogalmazásra«. Ily sarkalatos elv uralja a miniszteri hagyományokat s azért szakember nemcsak miniszter de még államtitkár sem lehet, sőt miniszteri tanácsos is csak ritka kivétellel néhanapján egy. Már pedig zugolódjanak felettem bármiként a magasabb államtudományok faktorai, én és velem együtt nagyon sok felvilágosodott jurátus is azt tartja, hogy a fogalmazás tudományát nem csak kizárólag a jogi fakultásokon mérik, hanem bármely más szakiskolában is, ha kellőleg szervezett elme sajátítja el annak alapelveit és e fundamentumon tovább épül a gyakorlatiasság kövei s tégláival az egész építmény; »a gyakorlat teszi a mestert« mondták a régiiek s tökéletesen igazuk van, mert a legjelesebb jogász sem tud jól fogalmazni, ha még nem próbálta s az élet nem tanította meg arra, mire a professorok bölcsessége nem képes. Viszont van akárhány jogot nem végzett egyén, ki mint kitűnő fogalmazó-erő ritkítja párját, kinek vezérezkkeit s egyéb irodalmi műveit élvezettel olvassuk s irányuk szépsége, mondataik kerekedsége, szóbüségük és munkájuk technikai tökélye valóban elragadja az olvasót. Miért ne lehetne hát fogalmazó egy gazdaság, egy vegyész, egy kereskedő, egy erdész, bányász vagy más szakmabeli előképzettséggel bíró férfi? Talán Petőfi végzett jogot? Ugy tudom, hogy nem, de hogy gyönyörűen fogalmazott, még a nehezebb kötött formában a költőiben, a verselésben is, azt elismeri minden magyar.

Eltértem tárgyamtól, igen nagy kiruczczanást csináltam a gazd. tudósítóktól a fogalmazásig, s ezzel magam alatt vágtam a fát, mert azok a fiskális észjárásu elleneim rám olvassák, hogy ime nem tud tárgyanál megmaradni, elkalandozik jobbra s balra — tehát nem tud fogalmazni. Meghajlok az ítélet előtt, nem vindikálom magamnak a fogalmazás tudását, hanem visszatérek kaptafámhoz, a gazdasághoz — nem akarván a politikai csizmadia kétes hírű szerepét játszani — s egy pozsonyiegyei jóbarátom leveléből bátorodom néhány sort idézni, hogy lássák kedves olvasóim, mily természetviszonyok s kilátások vannak ott, azon a vidéken, melyben az öko-

nomia kulturája legmagasabb fokra vergődött Magyarországon; hol a művelt nyugot közelsége eredményezte azt, hogy az összes technikai vívmányok felhasználásával a gazdaság színvonala a mai értelemben legmagasabb fokon áll. Ezen pár sornyi szemelvény igazolja majd azt, hogy a legjobb gazda, a legjobb talaj mellett, s a lehető legbelterjesebb gazdaságban sem tud eredményeket előmutatni s csak vergődik a létért való küzdelemben, ha az időjárás mostoha, mert a legjobb gazda még ma is a jó Isten, ki az időjárás kerekét kormányozza; ha ő nem segít, oda minden szorgalom s tudás. Ime Pali levéltörvénye: »A búzák silányak a szó szoros értelemben, igen sokat kiszántottak, amit meghagytak, azt karózni lehet. Árpa, zab, bükköny szép, de a mult heti hideg megakasztotta fejlődésüket, jó langyos esőske helyre ütheti a hibát. Luczernában sok kifagyás volt s nem oly szép, mint tavaly ilyenkor. A rozsok türhetők, az igaz, hogy nem olyanok mint a milyeneknek lenniök kellene, de itt-ott látni valamire való is. Szalmahiány nagy, méregdrága a szalma, takarmány elfogyott, én már 6-án a luczernát kezdtem meg. Május elseje hideg volt, goromba északi szél fujt napokon át s megbűnhődöttük azt a pár áprilisi nyári napot, mert éles északi széllel, 2-án hideg eső jött, mely eltartott 6-ig; s azután is fujt a szél. Már pénteken este fagyot vártunk, azonban szombaton, 8-án, a tyukok vályujában reggel ujynyi jég volt, igen sok kárt tett a szőlőben. Jegyző szőlőjében csak 3 tőke maradt épen, az enyém még pompás ahhoz képest, mert 100 tőkén összesen 73 hajtás fagyott meg s olyan tőke nincs, amelyik egészen elfagyott volna. Egy pár krumpli kibujt az eső alatt, azt is megcsipte a fagy, vajbab, kukoricza szinte megérezte, barackfák stb. Jegyzőék teljes számban kiültették a paradicsomot, 3 maradt belőle, én csak próbára ültettem ki ötöt, 1 él!! Tegnap 11-én hajnalban egy kevés, délután meglehetősen csendes meleg eső volt, a mely a letörmött és fagyos földfelületet megpuhította s a hidegtől megijedt vetésekben új életet keltett.«

Egy más érdekes hírt is közöl ezen jó pajtásom, ugyanis (mondja, hogy a főszolgabíró a tankerületi esperessel egyetértve, az elemi iskolákban behozták a 8-tól 12-ig való tanítást s délután szabadok a gyermekek — persze csak azon időben, mikor már a mezei munka halad. Így most az iskolás gyermekek százával vonulnak ki délutánonként a répa-táblákra s szedik össze a répabarkókat a gazdák örömeire, kik szívesen fizetik az érte járó munkadíjat, mert bizony a sok permetezés s más tudományos eljárás daczára, máig legjobb eljárás az összeszedés a répa ormányosok ellen. Hol a közigazgatási hatóság és a tanférfiak karöltve haladnak, s az élet részére szükséges munkafelosztást hozták be az iskolákban, ott a mostoha viszonyok között is tud a gazda boldogulni. Adja az ég, hogy a mi szép hazánkban ily szellemben haladjanak a főbírák és papok, akkor kevesebb lesz a panasz a klérus és a politikai hatóságok ellen, hanem áldani fogják őket uton-utfélen. Volna még valami írni valóm a Kőszegi-féle motoros kapálógépről, azonban erről majd

Az 51824. számú
és 19611. számú

CASE

automatikus acélcsepplőkészlet
gőzeke

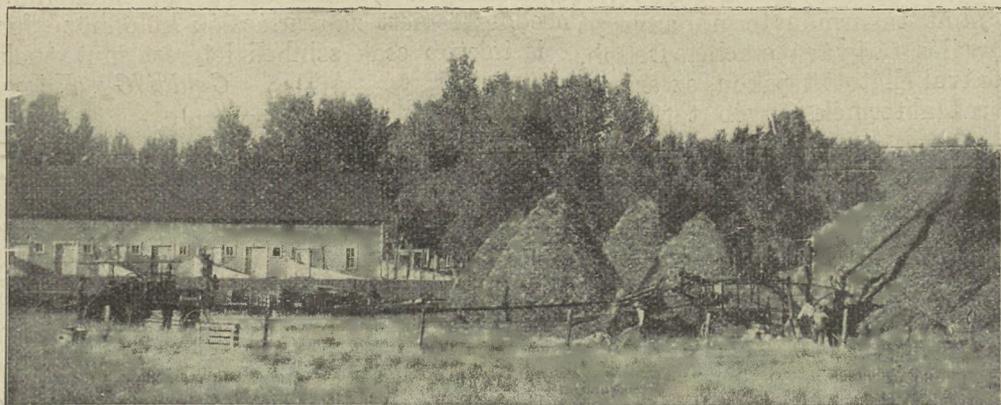
kiállítva lesznek a

TATTERSALL

kiállításon június 5-10. közt.

Vezérképviselő:

HAHN ARTHUR Budapest,
Üllői-ut 52/b.

más helyen referálok, most úgy is tulsoká igénybe vettem a szíves olvasó türelmét, s zárom levelemet, a mielőbbi viszontlátásig, maradván a tekintetes Szerkesztőség készséges hive

Fehér Zoltán.

II.

Levél Barsból.

Számítok arra, hogy mások ép oly kíváncsiak arra, hogy miként van nálunk, mint mi arra, hogy miként van másoknál és ez okból egy kis képét adom gazdasági helyzetünknek.

Bars megye gazdáinak jó híruk van. Iparkodók és haladnak a korrallal. Nagy-, közép- és kisgazdáira, keresztény és zsidóra egyaránt áll ez, kevés kivétellel. Fokmérője az állapotoknak az is, hogy a gőzkultúra már majdnem általános, s e nélkül nehéz intenzívnek lenni. Az iparkodó barsi gazdák azonban az idén nem nyelik el jutalmukat. Legalább a buzatermelés számláján nem. A legtöbb gazda jól elkészített földjébe sietett elvetni s csakis a Cunktatorok vagy a kinknél a túlkötött föld semmiféle nyers művelése a gőzekén kívül nem volt lehetséges, maradtak el. Vetettek decemberben még őszi búzát és vetettek tavaszi búzát a buzának szánt, de ősszel el nem vethető földekbe. Az eredmény? Az, hogy a korán vetett búzák a száraz földben nem is mukkantak, de 80%-a a vetőmagnak megsemmisült, ellenben a decemberben vetett búzák sűrűk, zártak, a tavaszi búzák pedig sokatigérők.

Vannak nekünk nagy erővel dolgozó gazdáink, a kik a mint tavasszal a helyzetet látták, nyomban kiszántották a ritkán álló vetéseket és tavaszi búzát, árpát, zabot vagy kukoricát vetettek helyettük. Nem bánták meg, mert mindezek legalább ígérnek jó termést, holott az őszi búzákkal meg vagyunk löve. A rendes termésnek csak 1/3-ára számíthatunk. Nálunk a rendes termés kat. holdanként 8—12 mm., természetesen akkor, ha dusan istállótrágyázott földekbe a szuperfoszfátot és chili salétromot nem sajnáljuk.

Sokan tették azt, hogy tavaszi búzát vagy árpát vetettek a megboronált őszi közé. Máskor az ilyesmit megmosolyogjuk, de az idén respektáljuk, mert ez is egy nem rossz expediensnek ígérkezik.

Májusi esőt bőven kaptunk, 100 milliméteren felül. Eleinte semmi hatása nem volt, mert nyomában télies idő jött fagyokkal. És e fagyások miatt is az iparkodó gazdák szenvedtek. A ki szőlejét korán ujtotta és metszette, szőlejét jól trágyázta istálló-trágya és műtrágyákkal, annak már másfélarasos hajtásai voltak, holott a Cunktatoroké még alig rügyezett. Utóbbiak jól jártak. Előbbieké tisztára lefagyott. A hideg szentek napjain kezdett csak fölmelegedni az idő és csak azóta indult meg az őszi tenyészet. Igen, de azok egy hónappal el vannak maradva a fejlődésben és sokan aggódnak, hogy a nyomoruságosnak ígérkező termés, az esetleg bekövetkező kényszerár és lesülések miatt még nyomoruságosabb lesz, mintsem gondoljuk.

A kisgazdák csóválják a fejüket és nagy lemondással jelentik ki, hogy jövőre aligha fog jutni buzakenyér, árpát fogunk örletni.

A nagyobb gazdaságokra nézve panaceaül ígérkezik a cukorrépa-termelés. Bars megyében a cukorrépa-termelés azelőtt nagy mérveket öltött, de gyenge répaárak és magas napszámberrek elvették a gazdák kedvét, úgy hogy a répa-termelés 70—75%-kal csökkent. A cukorgyárak belátták, hogy így nekik is el kell veszniök,

mert ha nincs répa, akkor minek a gyár? és 20—25%-al emelték a beváltási árakat. Sok gazda kapott e jó alkalmon és beállott újra répa-termelőnek.

A sok kihántott buza helyett nagyrészen répa jött. Persze az ormányosok sem voltak restek és nem egy répa-termelő földjén tabula razat csináltak. A kik nem sajnálják a költséget és szedetik a bogarat, azok megmentették, a chlorbariummal is lehet boldogulni, ha a mint a répa ki kel 4%-os oldattal permetezünk, de egy 200 holdas répa-termelőnek legalább is 5—6 fogatos permetezőjének kell lenni, hogy gyorsan végezhesse a munkát, mert a bogár gyorsan dolgozik. Ha e bő májusi esők megszűnnek, akkor a legtöbb répa-termelő nem birt volna a bogarakkal.

Igy azonban általában véve a repák nem állanak rosszul. Persze, van kapkodás a napszámberokért. A gazdák egymásra licitálják a napszámbereket. Általános divat, hogy kocsin hozzák a napszámberokat és kocsin viszik is haza. Szóval mindenkép kedveznek nekik. A napszámberekkel lassan oda jutunk, hogy Barsból már nem fogja magát kifizetni exportálni a napszámberokat, pedig ennek mostanság nagy volt a divatja. De vége lesz ennek az exportnak azért is, mert a barsi asszonyok sem szülnek már 5—6 gyermeket. A két gyermekgazdaság lábrakapott már itt is. Az emberenyésztés nagy csökkenésnek néz elébe.

Az állattenyésztéssel sincs másképp. Elvesztette tőle kedvét mindenki. A takarmánytermelés eddig a vöröshere volt nálunk fektetve. Néhány év óta — száraz évek — a vöröshere nem sikerül. Az idén is Barsban alig látni heréseket; az ősszel mind kiszáradtak; kiszántották és bükkönnyet vetettek helyébe. A magbüköny ára már a vége felé 16 fron ment. Ez sem olcsó takarmány. Nos hát főtakarmányunk most még inkább cserben hagyott, mint máskor. Az állattenyésztéssel foglalkozó gazdák erősen redukáltak és föl hagynak a tenyésztéssel. A tehenészeteket pedig ilyképen felszámolják. A hizlalo gazdák így okoskodtak. Olcsó a bekötőni való marha, tehát hizlaljunk! Igaz, hogy a takarmány drága, de veszteségünk nem lehet. Csalódtak. A bécsi vásárokon folyton hanyatlottak az árak és a hizlalo gazdáink vagyonokat vesztek. Tehát se így, se úgy! Rá mennénk az állattartást mellőző gazdálkodásra, de földeink állati trágya nélkül hidegké és nehezen művelhetőkké válnának. Állat tehát kell. A marhán bukunk. A birkát elpusztítottuk, mert azt hittük, hogy a marhával jobban lesz. Azzal sincs jobban. Lótenyésztésünk is hanyatlik, mert a nagyobb birtokosok duplán fizeti meg a tenyésztési költségeket, mozgó területekkel nem rendelkezve, istállózással nem boldogul. De a kisbirtokos is jajgat, hogy olban kell nevelni csikót — persze dögöket. A dolgon lehetne segíteni — de a barsi gazda is elmondhatja azt, a mit az orosz muzsik: Az Ur Isten az égben van, a csár pedig messze van!

Garamvölgyi.

Valami a Kőszegi-féle gépről.

Mintegy kétszázegynéhány gazdatársammal együtt én is lementem a Bácskába Topolyára, hogy megsejmeljem azt a motoros gépet, melyről már annyit olvastam s melynek dicséretét már oly sokaktól hallottam. Várakozásomban nem csalódtam, mert a teljesen átkonstruált gép igen szépen dolgozott. Jelenlegi szerkeze-

tének főalkatrészei a ∇ -alaku kapák egy gyorsan forgó dobra vannak erősítve, úgy, hogy a talajt nagy vehemenciával kapálják fel ezen eszközök s a nagy fordulatszám következtében, mielőtt még vissza hullana a felkapott talajrész az anyaföldre, újból érintkezésbe jut egy kapával s ez még jobban elaprózza azt, úgy, hogy mire visszakerül a földfelületre, egészen apró szemcsékből áll, olyan, mint a kertileg művelt talaj, melyen nincs kis dió-nagyságúnál nagyobb rög. Ily göröngymentes stukturát varázsol elő a gép éppen úgy az egészen sekély 2—3 zollos mély tarlóbuktatásnál, valamint a 7—8-as rendes keverő, avagy 4—5-as vetőszántásnál, de még akkor is, ha 9—12 mélyen kultiválja a talajt.

Hibául róják fel, hogy nem fordítja a talaj-részeket teljesen le, hanem keveri őket, tehát nem úgy működik, mint a jó Sack-rendszerű eke, mely a felső kérget lefordítja, hanem, mint az ásó s kapa kézimunkája, mely apróra megdolgozza ugyan a talaj termőrétegét, de nem forgatja tökéletesen meg, hanem inkább keveri. Szerintem ez nem hiba, hanem előny, mert egy lépés azon cél felé, hogy a szántók is legyenek kertileg mivelve és hogy a talaj-kultúra alá vett felső rétege mindig teljes egészében álljon a megművelt mélységig a kultúr-növény gyökereinek rendelkezésére s ezen hajszálgökök, melyek a táplálékot felveszik, mindenütt találjanak tápanyagot, ne legyen sehol sem kizsartott rész, melyben nem élhet meg. Szóval a kerti, tehát a lehető legjobb művelési módot hajtja végre a földmaró gép és ez csak dicséretére válik.

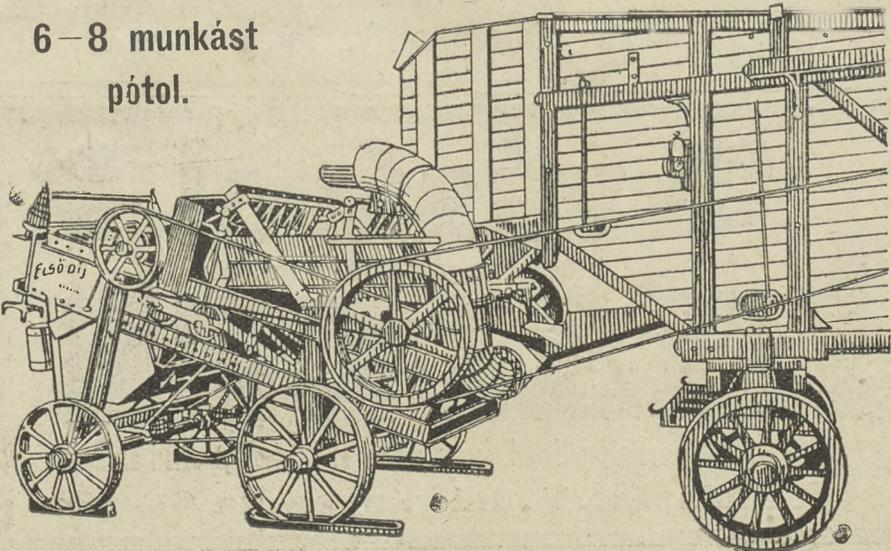
Tudjuk azt, hogy az ily apróra művelt és nagyon fellazított talaj legjobban raktározza a nedvességet, azért a mi csapadékszegény időjárásunk mellett kétszeresen figyelemre méltó a Kőszegi-féle gép munkája. Nagy előny a laza halmazállapot azért is, mert a napfény, a csapadék könnyen behat az egész kultivált mélység fenekéig s ezzel a növényt gyorsabb növésre, szaporább fejlődésre készíti.

Hátrány az, hogy annyira lazítja a talajt, miszerint nem lehet közvetlen utána akasztani a vetőgépet, mert a magvakat igen mélyen raktározna és azok kikélese veszélyeztetve lenne, legfeljebb a tengeri vagy a lóbab ily módoni vetését lehetne megkoczkáztatni, de ez is kétes kimenetelű lehet esetleg. Mikor az ember a gép után megy a felporhanyított talajba, elsüpped 4—5"-nyira, vagyis bokáig, így hát a vetőgép csoroszláig a 8"-es szántásban legalább 6"-nyire mélyednének.

Ezen a bajon azonban ma már könnyű segíteni, ha az amerikai Campbell-féle talaj-tömítő eszközt akasztjuk a géphez, s ez, ha a magágy fenekét szilárdabbá tette, utána bátran jöhet a vetőgép. Vetés előtt fogasolás vagy tövisboronálás teljesen felesleges, mert hisz oly egyenletesen apró strukturájú a talaj, hogy azt még többszöri lánctboronálással sem tudnók elérni.

Természetes, hogy répa-vetésnél a talaj-tömítő után még hengerezni is kell, s a vetés után szinte, különben hiányos lesz a kikelés; de más növénymagvak elvetése, különösen gabona és kukoricza után valóban nem lesz szükségünk, semmiféle takaróeszköz működésére, mert a magház felett a laza, apró talajszemcsék összeomolva, a magot tökéletesen

6—8 munkást
pótol.

WELGER-féle szabaldalmazott szalmaprés-elevátor (kazalozó)

az **egyedüli**, mely minden emberi segítség nélkül, **teljesen önműködően** kötöz is. Bálok nagysága **szabályozható!** Alkalmazható **minden gyártmányu** cséplőhöz, **anélkül**, hogy az eddiginél erősebb mozgony válnék szükségessé. Elpusztíthatatlan tartósságu, feltétlenül megbízható, háládatos szerszám. — **Kizárólagos** gyártója és egyedüli elárusítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár részv.-társ.

Budapest, VI., Váci-ut 19. — Tessék prospektust kérni.

Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

betakarják s nem kell sem fogas, sem borona, sem simító deszka vagy henger. Ha pedig valami fél centiméterrel mélyebbre is teszi le a vetőgép az ily tulporhanyó talajban a magvakat, az sem égbekiáltó baj, mert hisz a laza rétegen át könnyebben utat tör magának a szárcsír, mintha sekélyebben lett volna valami tömitett talajban elhelyezve.

Dicséretére válik a feltalálónak, hogy nem rettent vissza semmi nehézségtől s midőn első konstrukciója, melyen a ▽-alaku kapák karoikon voltak elhelyezve, nem váltak be teljesen, akkor gondolt merészet és nagyot s átformálta gépét úgy, hogy ma egy forgódobon vannak a kapák elhelyezve s ezzel szilárdságban s tartósságban nyert a gép, anélkül, hogy a munka jóságában csorba ejtetett volna.

Nem kis előnye a gépnek, hogy műtrágyaszóróval van ellátva s az egyenletesen a talajra ráhintett mesterséges trágyaszereket a kapaszerkezet oly egyenletesen keveri össze a talajjal, hogy már jobban nem is lehet, így a műtrágya jobban érvényesül, azaz a növényeknek hozzáférhetőbb lesz, a gyökerek mindenütt ráakadnak a tápanyagokra, s nem fognak azok kihasználatlanul a talajban maradni, mint sokszor a kézi szórás után, vagy az alászántás avagy boronákkal való alátakarás alkalmával, midőn is a csapadékvizek által igen könnyen ki voltak téve oldékonyabb műtrágyáink, hogy az idén ki nem használt részük jövőre már az altalajba mosatott s így a következő növénynek már hasznára sem válhatott volna.

A mi pedig az istállótrágyát illeti, legyen az bármily szalmás vagy érett állapotban is, úgy elaprózza ezen masina, oly kis darabkákra

vágja össze, oly szecskaszerűvé alakítja, hogy az apró talajrészekkel tökéletesen keveredik.

Azt lehet mondani, minden □-centiméternyi területre, minden kubikcentiméternyi tömegbe jut valami a trágyából s az így könnyebben is korhad, jobban szétmállik, nem szeszedik el, mint a rendes eddigi leszántásoknál, midőn is — mint azt Sporzon Pál tanár barátom szemléleti uton bemutatta egy pár keresztmetszettel — t. i. erős vaslemezt vertek be a szántásba kissé rézsutosan, aztán előle a földet ellapátolták s láttuk, milyen a géppel felkapált trágyázott talaj, s milyen az, melyet igás-ökrökkel szántottak fel. A gépmunka keresztmetszetének minden porcikájában egyenletesen volt elosztva a trágyaszecskék, ellenben a fogatoseke munkájánál a trágya egy vastag rétegben húzódott végig, letakarva a felszántott talajréteggel.

Az már nem is képezheti kérdést tárgyát, vajjon a gép, vagy az eke trágyaalátakarása jobb-e? Hisz napnál világosabb, hogy a csomós rétegekben vagy tömegben fekvő trágyából sok elszeszedik, soknak egy tetemes és hatékony részét a növény nem használhatja ki, mert mire gyökerei arra a mélységre jutnak, már régen az altalajba mosattak az esők által. Viszont a Kőszegi-féle motoros kapáló-gép által egyenletesen elosztott trágya gyorsabban, tökéletesebben, úgy zólván egyidőben bomlik szét, lesz hozzáférhetővé a növényi gyökerek számára, s azok minden irányban terjeszkedve, mindenütt megtalálják a nekik való táplálékot. Persze, gyakrabban kell e talajmunkálati módszernél trágyázni, de nem kell oly bőven, mint eddig szoktunk, át kell formálódni a ganéjozási rendszernek olyanná, mint a kertészeké, kik évenként az egész kertet trágyázzák, de tudnak is nagy terméseket, sőt egy évben 2—3 termést elérni, s ki nem merül a talaj, bár folytonosan igénybe van véve. Hogy a trágyának ily elaprózása s keverése a talajjal mily jó hatása a növényekre azt éppen a kertészeknél, a praxisban elég gyakran megfigyelhetjük s nem mondhatjuk, hogy esetleg talán csak elméletileg helyeselhető ezen eljárás, holott talán a gyakorlat terén némi kételyek fűződhetnek hozzá.

A gázos földeken a gép bizony összevissza vagdossa a gáz is, de ebből valami kevés a talajfelületre is jut, a mi nem kellemes, ha szántás, illetve kapálás után eső jön, mert akkor megfogamzik újra a gyom, s kihajt hamarosan, de hát gyomirtással avagy Campbell-féle irtógéppel e bajon is lehet segíteni; viszont, ha száraz idő van, a gáz a felületen elszárad s nem okoz semmiféle galibát.

Szerény nézetem szerint e kapáló-gép, a forgatószántás, a tarlóbuktatás és a vetőszántás helyett kiválóan alkalmas, ellenben őszi szántásra már nem oly jó, mert a nagy honyomások folytán esetleg tulságosan is összetömörítették az igen apró részecskékből álló lazított talajréteg s tavaszal újból fel kell azt porhanyítani, de hát ez még nincs teljesen kipróbálva, ez csak feltevés, különben tömörülésre hajló nehéz agyagtalajok (mint a mienk itt) amugy is az őszi szántások után annyira összenyomódnak a tél folyamán, hogy tavaszra kelve mindig meg kell őket jártni a porhanyítókkal.

Ezek után már most csak az a kérdés, vajjon tartós-e a gép szerkezete? Vajjon meddig fog szolgálni ezen gép? Kifizeti-e magát? Nem tuldrága-e? A nagyobbik, mely 2-5 m. széles sávot művel meg, 30 ezer koronába kerül, ha

tehát csak 5 évig bírni ki a munkát, akkor amortizációval s javítással együtt évente 10 ezer koronába kerülne, mi 2 ezer holdas birtoknak, minden holdját 5 koronával terhelné évente; ehhez véve a gépész és fűtő fizetését, az olaj és benzinfogyasztást, circa 10 koronába jönne minden hold kapálása, mi jóval drágább, mint az igásállatok munkája; de ha biztosítva leszünk az iránt is, hogy legalább 10 évig elszolgál az ilyen gép, akkor már semmivel sem olcsóbb az igásmunka, mint a kapáló-gépé. Végül, ha még tovább eltart — használható állapotban — e masina, akkor határozottan olcsóbban dolgozunk vele, mint ökrök vagy lófogatokkal, különösen, ha nemcsak a szántások, boronálások, hengerezések, talajtömítések és mag- s műtrágyavetésekre, hanem még fuvarozásra is használjuk e motort, mert hisz 5 kilométernyi utat bir megtenni egy óra alatt és elvisz maga után akasztva 6 jól megrakott béresszekeret vagy ennek megfelelő súlyt. Tehát vasutára való szállításoknál vagy távolabb fekvő táblákra való trágyahordáskor avagy épületanyagoknak expedálására is nagyon előnyösen lehet használni, de ép úgy a takarodásnál széna, kevés gabona, szalmahordáskor.

Egy pár jómódu bácskai polgár nézte a gépet Topolyán s kijelentették, hogy ha beválik, összeállanak vagy harminczan, egy szövetséget képezve s vesznek ily motoros kapáló-gépet, ki fogja magát fizetni a mai drága cselédbérek s nem kevésbé magas áru magyar igásökrök mellett.

Igénytelen nézetem szerint 2000 k. holdra mindenesetre kifizeti magát fenti számítás szerint a Kőszegi-féle gép, de ha mindenféle munkára s fuvarozásra is alkalmaztatik, akkor még az ezerholdas birtokos is vehet egyet, mert megtalálja a számítását.

A mi a gép anyagát illeti, úgy látszik jó, de a fogas kerekék jobb, keményebb öntvényből készülhetnének, mert a most bemutatott két példány mindegyikénél máris látni a kopásnak elvitázhatlan jeleit, ez pedig arra vall, hogy lágy öntvényből lettek csinálva.

Igen jó, hogy golyós csapágyakat alkalmazott Kőszegi, s így a lehető legkevesebb ten-

Graepel Hugó

betéti társaság.

Malomépítéset, gép- és rostalemezgyár.
Marchall Sons, Co. Ltd. Vezérigynöksége.

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Ajánlja:

Gőzcséplőkészleteit, malomgépeit, egész malomberendezéseket, lyukasztott lemezeket.

Szabadalm. Graepel-féle lemeztörekróstait.

20.000-nél több kifogástalan üzemben.

Árjegyzék, leírás, minta kívánatra ingyen és bérmentve.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

☛☛☛ **budapesti** ☛☛☛

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata f. évi július hó 7-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

 Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

Arankamentes

vagy legalább

arankamentesíthető

Kisarankás

LÓHERG

és

LUCERNA

magot

vásárol

a legmagasabb áron

HALDEK

magnagykereskedése, József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója
Budapest, V., Bálvány-utca 6. szám.

gelykopás jön létre. Természetes, hogy hol golyók vannak, ott csak is olajjal való kenés alkalmazandó, de a többi rész kenésére a koncentrált kenőszert, a tafot talán gazdaságosabb volna.

Hogy mennyire szükséges ily szerkezeteket lehetőleg a legjobb anyagból készíteni, az nemcsak azért természetes, mert a jobb matéria minden bizonnyal tartósabb lesz bármily mostoha viszonyok s körülmények között, akármily strapáció alatt is, de azért is felette ajánlatos a legkifogástalanabb anyagnak felhasználása, mert tudvalevőleg a gyorsan forgó kapák a talajbámélyedéskor mindig egy kis lökést adnak az egész szerkezetnek, úgy, hogy ezek gyors egymásban való fellépése által mintegy állandó rezgésnek, vibrációnak van kitéve a gép. Már pedig a technikán azt tanultam, de az életben is tapasztaltam, hogy a fémeknek legnagyobb ellentállóképességű szálak strukturát az ilyen apró lökések gyors egymásutánja lassanként szemcsés strukturájává változtatja, midőn is ellentálló képességük minimumra csökken; tehát hogy ez minél később következzék be, a lehető legjobb, legerősebb, legellentállóbb anyagot kell a gép építésére felhasználni.

Oly tapasztalt s világlátott ember, mint Kőszegi ur, bizonyosan mindezeket nemcsak tudja, de figyelemmel is volt e dolgokra, hisz az ő igazgatósága alatt levő részvénytársaság készíti a gépeket is így megvan a garancia arra nézve, hogy azok anyaga kifogástalan; de biz azért ma, midőn a kezdet kezdetén áll még e gépek működése, azok tartósságáról határozottan nem nyilatkozhatunk. Ha már egy gép egy egész éven át folytonos munkában lét után szakértőkkel megszemléltetik és a kopások, esetleg törések, elhajlások, görbülések elváltozások stb. összegeztetnek és hogy ha ezek helyreállításának költsége tudomásunkra jut, akkor igen is hozzávetőleg márt meg lehet állapítani, hogy mennyi ideig tart el ily gép s mennyi javítási költséget emészt fel esztendőről-esztendőre.

Megemlítendőnek tartom, miszerint a meredek hegyoldalak, dombok, lejtők, rézsők, gödrök, árkok nem képeznek akadályt a gép részére, mert ha a kapaszkodó vasutakat ráerősítik a széles kerekre, még sáros időben is felkapaszkodik a hegytetőre vagy le száll a völgy mélyébe akár üresen, akár dolgozva. Elmegy a homokban is s nem sülyed mélyehre, mint az ökrök, csak persze mocsarakban nem mehet.

A talaj szilárd, kötött volta nem alterálja működését a laza homokban, a humusdus könnyű földben vagy a kötöttebb vályogban ép úgy működik, mint a legkeményebb agyagtalajon. Ezt ugyan én nem láttam mind, de a hontmegyei próbák után Sporzon barátom s több szavahívó szemtanu állítása után mondhatom.

Munkaképesség és benzinfogyasztásra nézve pedig álljanak itt a topolyai próbákból eredő adatok.

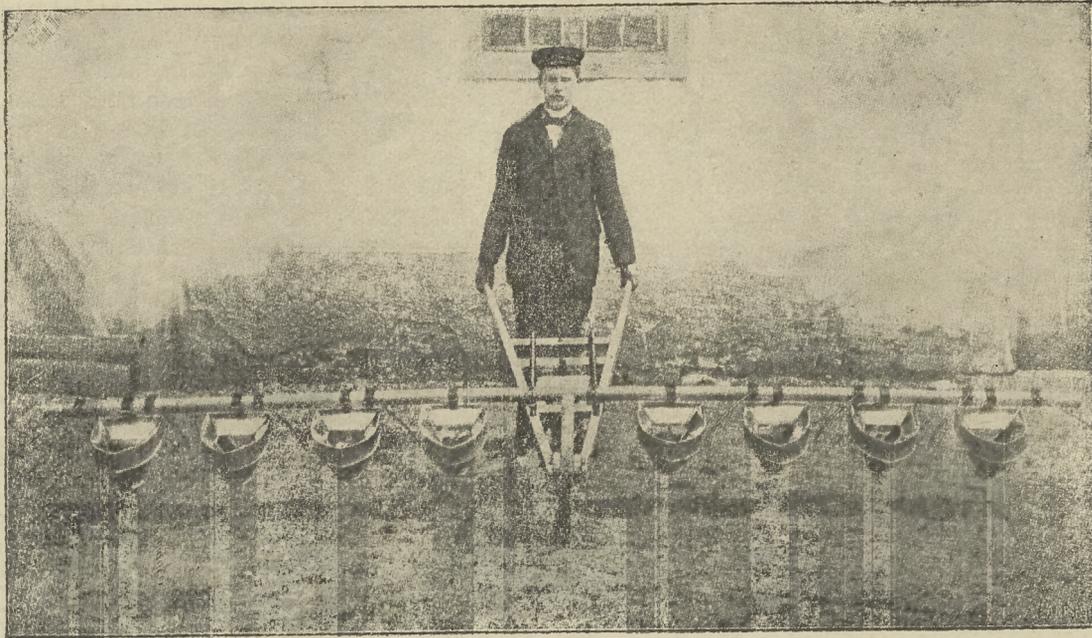
talaj megmunkálás mélysége	óránkénti munka teljesítmény kat. holdakban	benzin fogyasztás per. kat. hold kgokban
3"	1.00	10.6
7"	0.77	14.8
11"	0.40	28.2

Az olajfogyasztás óránként átlag talán egy kilogrammra tehető, viz pedig ugyszólván nem jön számításba, oly kevés kell e géphez; így az üzemeltetés nem nagy; de látjuk e kis táblázatból, hogy fokozatosan nagyobbodik, minél mélyebbre munkáljuk meg a talajt. Most még a gép új s azért hajtására jelenleg több benzin kell, de ha kicsiszolódott minden rajta, akkor valószínűleg könnyebben fog járni s kevesebb benzint igényel.

40 cm. mélységig működik e gép.

A géphez 2 ember kell, az egyik legyen gépész, ki ismeri a gép minden csavarját, minden csinját-binját, ki tud változtatni a kapák járásának mélységén, a menetsebességen stb., a másik egyszerű munkás vagy cseléd is lehet, kit a szakértő gépész 1—2 hét alatt könnyen betaníthat a szükséges teendőkre.

Ki érdeklődik e gép iránt s azt működésben látni óhajtja, az augusztus hó folyamán megláthatja a nagyobb 4 hengeres, 60 lóerejű Mezöhegyesen; vagy pedig már előbb a 45

81-ik ábra. A Radical repcebogár-fogó működésben.

lóerejű Szintay Kálmánál Érendréd (Szatmárm.) avagy: Rázgha Ernőnél Hontkiskéren, u. p. Hontvarsány. 60 lóerejű: Tománovics Györgynél, Bácsfeketehegyen s szinte ilyet Rakovszky Antalnál, Kocsócon.

Ezzel zárom referációt az azon reményben, hogy mindenesetre nagyon figyelemreméltó magyar találmány iránti érdeklődést némi kis mértékben én is előmozdítottam s a jövő földművelésére oly fontosnak ígérkező kapáló-gépnek elterjedését egy hajszállal előbbre vittem.

Adja a sors, hogy tartósság tekintetében is megfeleljen a szerkezet, s akkor új hajnal hasad a tönk szélén levő középbirtokosság egén.

Fehér Zoltán.

Radical repcebogár-fogó talyiga.

A repcebogárnak az a sajátja, hogy ha megérintik a repcelevényt, a földre dobja magát, illetve leesik. Ez leginkább a reggeli órákban észlelhető, amikor a bogarak meg vannak merevedve.

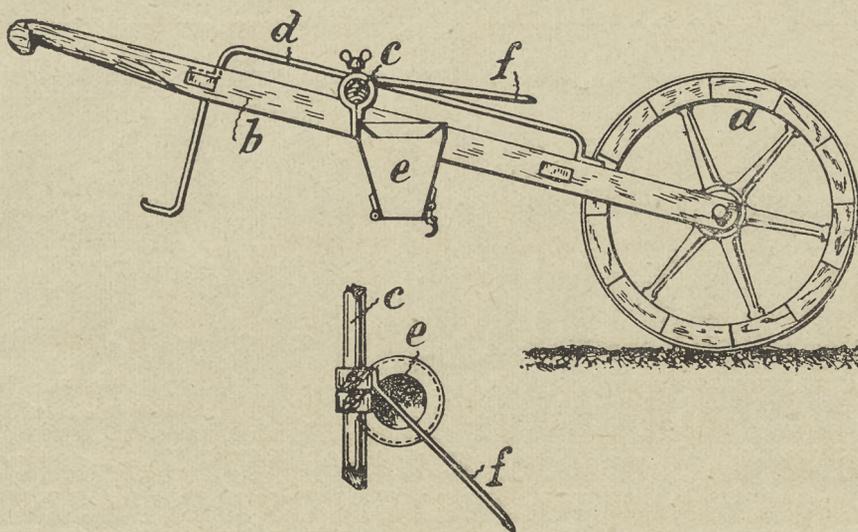
Neumann lovag, birtokos erre alapította bogár-fogó készülékét, a repcebogár-fogó talyigát, a mely keresztül tolatva a repce táblán, a repcelevényeket a talyiga fölé hajtja, mire a rá alkalmazott bögrékre hullanak a bogarak. A gép, melyet C. Krätzig et Söhne Jauerban (Preussisch Schlessien) gyárt, 1.8 méter széles és annyi bögre van rá alkalmazva, amennyi a gép által elfogott repcesor.

A gépet két ábrában mutatjuk be. Az első a gépet működésben mutatja be, a 2-ik keresztmetszetét. Ez utóbbit C-vel jelölt kereszt-rudat látunk, amely állítható. Erre van erősítve az f-fel jelölt szárító rud, amely a repcelevényeket a fazék felé hajtja, hogy a bogarak a fazékba essenek.

A megfogott bogarakat Carbolineummal ellátva, hordóban semmisítik meg.

KÖNYVISMERTETÉS.

A IV. nemzetközi tejgazdasági kongresszus. A június hó 6—11-ig Budapesten lezajló IV. nemzetközi kongresszus ismertetésével

82-ik ábra. A Radical repcebogár-fogó keresztmetszete.

foglalkozó diszes füzet jelent meg, amelyet a főtitkári hivatal (Budapest, V., Vigadó) adott ki. A mű részletesen foglalkozik a kongresszus tárgyaival és az azokkal egybekötött kirándulásokkal, felemlítve az összes tudni és látnivalókat. Ezen füzetben fel vannak említve mindazon személyiségek, melyek a kongresszus létrejöttén fáradoztak, kik az állandó választmány tagjai, a védnök, a diszbizottság elnökség és tagok, kirándulási, vigalmi és szakbizottság tagjainak névsorát is tartalmazza, nemkülönben a szaksoportot és tárgysorozatot, kiállítás tekintetében is elsőrangú, gyönyörű illusztrációkat tartalmaz, hazánk különböző vidékeiről és hasznos tudnivalókkal látja el azon külföldieket, a kik a fejlett hazai mező- és tejgazdaság fejlődéséről tudomást óhajtanak szerezni.

Az illusztrációkat, a kongresszus fenkölt védnökének, József Ö. cs. és kir. Fensége jól sikerült arczképe nyitja meg.

Már régen láttunk ily helyesen megszerkesztett és szép kiállítású füzetet, mely dr. Koerfer István kongresszusi főtitkárt, mint szerkesztőt, a ki közismert szerénysége mellett még nevével is a művön is kinyomtatni elfeledte, ugyszintén Erdélyi cs. és k. udv. fényképész és last but not least az Athenaeum r.-t. műintézetét dicséri.

Tehenészeteink szervezése és vezetése Irta Szász Ferencz (a Pátria kiadása, ára 5 korona). Tisztelt munkatársunk egy kitünő művel lepte meg a gazdatársadalmat. Már maga a jelige: „tenyészünk a jónál jobbat, okszerű tenyészkiválasztással és helyes felneveléssel“, magában foglalja azon irányzatot, melyet a szerző ideáljaként felállított. A mű a tenyésztés és tehenészet ugyszólván minden ágazatát felkarolja, átvezeti az olvasót a fajta megválasztásán, próbaféjés és zsirvizsgálaton, a tenyészkiválasztáson, a felnevelés természetes és mesterséges fázisain, a borjuhizláláson, takarmányozáson, ápoláson, a fejésen, de mindig és mindenkor a praktikus gazda szemével bírálja el a tudomány szolgálatba vétele mellett a teendőket. A mű igen ügyesen megszerkesztett táblázatokkal is ellátott, melyek egy rendszeres és helyes üzemű tehenészetben nélkülözhetlenek. A tehenészetet üző gazdaságokra nézve a könyv beszerzését igen ajánlatosnak véljük.

Die Bienenzucht in der Nusschale von Eugen von Rodiczky címen most jelent meg e mű második kiadása (Pátria, ára 1 K 20 f.). Szerző sokoldalúságát dicséri. Kitünő tolla, nagy tudása és bő nyelvismeretei révén őt és műveit az egész világ ismeri, melyekkel a magyar hírnévnek mindig becsülést tudott szerezni. Nevével és műveivel, hol a német folyóiratokban, hol a francziákéiban találkozunk, majd a tárca és tudo-

mány-rovatokban, majd ismét Magyarországot ismerteti szebbnél-szebb leírásaiban.

Művének második kiadása bizonyítéka annak, hogy németajku méhtenyésztőinknek e könyve katekizmus is, mely röviden foglalja össze a méhészet körül a legszükségesebb tudnivalókat.

Ebtenyésztés. Irta és 100 ábrával ellátta Monostori Károly, kiadja a Franklin-társulat. Ára füzve 3 K, vászonkötésben 4 K 50 f.

Az ebtenyésztés a hazai állattenyésztésnek legelhanyagoltabb ágazata. A mű némileg hézagpótló, melynek szigorló állatorvosaink örvendhetnek legjobban, mert több ízben panaszkodtak, hogy az ebtenyésztés az állatorvosi szigorlat tárgyát képezi, de nincs olyan mű, melynek segítségével kandidátusok a szigorlatra némileg is elkészülhetnének. Ezen a nehézségen a Monostori műve őket átsegítheti. A kutya természetrajzi, bonc-, élettani és használati és táplálási része képezi a mű erősségét, a mely nagy gonddal állítottatott össze. Nem úgy a fajták, a szaporítási, felnevelés, gondozás, tanítás és a fontosabb hibáinak és betegségeinek orvoslása, melyek dióhéjba van összeszorítva. Anélkül, hogy szerző érdemeit lekicsinyelni akarnók, kénytelenek vagyunk megjegyezni, hogy e tereken a szerző kivéve a gyógykezelési részt, alig ha rendelkezik a kellő praxissal. Legutóbbi a házi gyógykezelési rész azonban megérdemelte volna a modernbb alapokra fektetést. Eleddig szól a mi véleményünk. Hogy miként vélekedik kynológusaink egynémelyike a műről azt alább közöljük. Ugyanis alkalmunk volt a a könyvet egy kynológival intím foglalkozó kis társaságnak bemutatni, melyről hazánk egyik kiváló ebismerője, a ki a művet kynológiai könyvtára részére beszerezte, a következő relatíot adta:

»Örömmel kell minden haladást e téren fogadnunk, de hogy az első általános kynológiával foglalkozó könyv, mely a könyvpiacra megjelenik, oly rossz illusztrációkkal jelenjen meg, még sem hittem. Ha Sperling, Vollrath, Maud Earl és mások az ideáltípusokat megalkották, miért nem kérte a szerző tőlük vagy reprodukcionális joggal felruházott intézeteiktől kölcsön a képeket, a melyek tapasztalatból tudom, azokat készségesen átengedik. Miért lesznek oly ábrák egy műbe bevéve, melyek a fajtákat és egyedeket oly formában mutatják be, mint a melyenek az illetők ne legyenek, de még 25 évvel ezelőtt sem voltak. Alig van egy féltucat eb képmása közöttük mely jó, a többi az életben a kiállítás bírak kegye előtt még a legalacsonyabb díjazásban sem részesülne. Ha pedig érdemes volt a Champion Isolani és a Medve komondor jól sikerült képmásait néhány angol illusztráció reprodukálásával együtt a műbe bevenni, miért bánt szerző oly mótóhán a többiekkel?

»A speciális hazai pásztoreink kérdésénél azonban M. tanár egy nagy tévedésére utalok. Hivatkozik a 86-ik oldalon az »Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok«-ra oly kitételrel, hogy az ő simafejű és borzasfejű komondor kifejezésű megjegyzésére senki sem tett »számbavehető« megjegyzést. Ezt tagadom, mert két különböző fajtaival állottunk akkor is, meg állunk most is szemben. Ugylátszik átsiklik az 1905-iki vitákon és nem olvasta el vagy nem akart ugyanazon lapokban leköszölt későbbi tanulmányokról tudomást szerezni és melyeknek külföldön máris érvénye van. És »welche Wendung durch Gottes Fügung« hogy szerző

beismeri a merőben ellentétes fej és koponya formációkat és a másnemű szőrstrukturát és mégis komondor gyűjtőnév alatt csoportosítja mindkettőt. Más a fülformáció is és az 52-ik ábra élénken mutatja milyen nehéz, húsos nagy fülezzel nem szabad a nagy fehér pásztorebnek birnia. A mit pedig szerző pulinak mutat be, mely a mű czimlapján is ékeskedik, legyen az grófi tenyészetből is származó, az a »Chien de la Brie«-typus egy hordozója és sohasem volt puli; épp oly kevésbé mint az 56-ik ábra állítólagos magyar kuvasz kutyája, mely egy Spitzpuli (a puli és deutscher Schäferhund keresztezésének utóda).

»A kivezető utat a magyar pásztorebek összevissza hányott-vetett kérdéséből a mű szerzője ugylátszik speciális nézeteivel elállani kívánta és az övéinek óhajtott érvényt szerezni, holott mi ezeket már a régmúltba helyeztük és a komondor fejének tulborzasságát is eltüntetni kívánjuk, a mit néhány tenyésztőnk eredménynyel már is végez. A tulborzasság a fejformát nem tünteti fel kellőleg és a látást előnytelenül befolyásolja és szemhajok okozója. Hogy a hazai pásztoreb tenyésztésnek szerző könyvének e részeivel, az kétségtelen, korántsem tett szolgálatot. Hiányanak továbbá a műből azon fajták, melyek előhaladott tenyésztése megérdemelte volna legalább a felemlítést. Hogy csak néhányról szóljak, előhozom a spanielek többféle formáit, a Dobermann pintscherek, a welsh Terrier és a ma hazánkban is nagy kedveltségnek és kelen-dőségnek örvendő francia denevérfülű törpe bulldogokat (melyek tenyésztése körül is sok tévnyel csirkulálnak) és több másféle fajtát, melyek a közkedveltséget azzal is jelezik, hogy a leghorribilis árak mellett is vevőkre találnak. Hogy a mopszokból miért lettek fitorkák (miért nem a bulldogokból is) és pincisikből bangók, azt megérteni képtelen vagyok!»

Lehetőleg szószerint adtuk vissza a kritikát, ahhoz hozzáfűzni valónk nincsen.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Szürke ló puczolása.

Van-e valami eszköz, a melylyel a szürke vagy fehér lónak tisztán lehet tartani? Most zöldtakarmányzás idején nem bir kocsisom a sok puczolással. Zs. B.

Kérdés. Sertésfiatortóban levő vasrács megóvása rozsdától.

Sertésfiatortóban levő vasrácsokat olajfestékkel festettem be, de a festék nem tartós lepattogzik róla. Milyen máz ajánlható az ilyen rácsokra, a mely jól tapad, olcsó és mérges anyagokat nem tartalmaz? M. J.

Kérdés. Desinficziálása sertésveszes ólaknak.

Mi módon lehet sertésólakat alaposan fertőtleníteni? S. Z.

Kérdés. Rhode Island tyukok beszerzési forrása.

Felbuzdulva b. lapjuk azon kijelentése által, hogy az említett gazdasági tyukfajta tenyésztése hazánkban igen ajánlatos, kérem azon tenyésztelepek megnevezését, a hol megbízható tenyészanyag beszerezhető volna. P. S.

Felelet. 30 tinó etartása 20 magyar hold réttől takarmányán című kérdésre.

Kérdéstevő abban bizik, hogy 20 hold gazdag rétföldjéről 300 mázsa rozsszénát és 250 mm. moha szénát szedhet össze. Ez ilyen jó földön nem lehetetlen. A kérdés az, hogy 30 darab 3

éves gulyabeli tinót 150 napon át eitarthat-e, főleg ha naponta és fejenként még 5 kg. tépett és elvermelt szarát is juttat nekik. A kérdésre nem nehéz felelni. 30 tinónak 150 napra 4500 adag takarmány kell. Az előirányzott szénatermés 55000 kg., tehát 12 kg. jutna fejenként. Ehhez még 5 kg. kukoricaszár, bőségesen elegendő adag arra, hogy jól fejlődjenek a hizók, föltéve, hogy a csakugyan ily mennyiségben megtermelt takarmány hibátlanul is lesz föl-takarva. P.

Felelet. A gőzeke szántás trágyázása című kérdésre.

A fölvetett kérdés csakugyan mindennapi aktualitással bir. Az 1-ső kérdés, hogy a gőzeke szántás előtt trágyázzunk-e, s ezt alászántva sekélyen késő ősszel gőzekével újra szántjuk, sok esetben kivihetetlen. Kivihetetlen pedig azért, mert a buza tarlókat legfőlegbb augusztusban birjuk megtrágyázni, és kérdés, hogy van-e oly nedvességi állapotban a föld, hogy sekélyen alászánthassuk? 10 esetben legfőlegbb csak egyszer kapunk erre kedvező feleletet. Aztán a gőzeke rendelkezésünkre áll-e akként, hogy október vagy novemberben szántjuk alá — a mire csak saját gőzekével rendelkezők képesek, a kiknek az idő megválasztása a mélyszántásra hatalmukban áll. Ez a mód tehát ritkán sikerülhet. A 2 ik mód a trágyát gőzekével közvetlenül mélyen beszántani. Ezt abszolote nem lehet ajánlani, mert a gőzeke ily esetben nagyon rosszul szánt, és mert a trágya tulságos mélyen kerülne a földbe, ott elszenesedik és termékenyítő hatását jóformán elveszti. A 3-ik mód a gőzeke szántás megtrágyázása tavasszal, sokszor lehetetlen ha a tavasz nedves, úgy hogy néha május közepén is alig lehet megszántani. Aztán ez a szántás luxus munka, mert fölösleges, sőt a föld nedvesség háztartásának szempontjából káros. Legokosabb a gőzeke szántást nem trágyázni egyáltalán, s ha a mélyen művelt föld istápolást mégis igényel, akkor ott a szuperfoszfáttal együttesen adott chilisalétrom. C.

Felelet. Agyag alkalmazossága téglafödélcserep és alagsó gyártásra című kérdésre.

Sajnos, mi még ma is csak ott tartunk, hogy a cigányt kérdezzük meg, jó-e az anyagunk téglá stb. gyártásra. A téglá gyártásra alkalmazosságot a cigány meg is mondja, de a kevérest már empirice csinálja próbálgatással találomra. Tudunkkal nekünk olyan technikai intézetünk nincs, a hova megbízható szakválaszért fordulni lehetne. Az osztrákoknál ott van Bécsben a k. k. technologisches Gewerbemuseum Wien 9/2. Währingerstrasse 59., a hol tüzetes felvilágosítást kaphat a kérdező, persze megfelelő taksáért. P.

Felelet. Vizi patkányok kiirtása a patlak malomból című kérdésre.

Ez lehetséges dolog és hozzá olcsó szerrel. Midőn a malomban csendélet van, a mi ilyenkor nyáron aratás előtt gyakran bekövetkezik, keressük föl gondosan a patkány lyukakat a malom épület minden zugában. Ezeket a lyukakat jegyezzük meg, és kezdjük meg az operálás trágyalével. A lyukakba trágyalevet öntünk, s midőn a beöntött folyadék fölesapni kezd, akkor a patkány menekülési szándékára lehet következtetni. Iparkodik is ki a nyíláson, a mikor is agyon lehet verni. Van rá eset, hogy egy lyukból 12 patkány is akar menekülni — természetesen nem kedves fogadtatásra találva. Minél erősebb a trágyalé, annál hamarabb igyekeznek menekülni a patkány, — és egész kimerülve fut fölszínre, úgy hogy könnyű vele elbánni. P.

A LEGJOBB MAGVAK

MAUTHNER ÖDÖN

CSÉSKIRUDVARI MAGNAGYKERESKEDESBEN KAPHATÓK

VI. ROT TENBILLER-U 33. BUDAPEST. IV. KOSSUTH-LAJOS-U 4.

ARJEGYZÉK KIVÁNATRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLDÉTIK MEG

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében. Időjárásunk ismét szárazra, egyszersmind azonban átmenet nélkül hirtelen megre fordult. A növényzet nem tudta az e hó elején volt kevés csapadékot, a részint velejáró jég, részint a csapadék után bekövetkezett szárító hideg szelek és éjjeli erős fagyok miatt kellőleg felhasználni és mitsem fejlődhetett. Most pedig selymi az erős melegben. a szárazságot. Buza már szárban van, bokrosodás nélkül ritka. Nem adhatja meg ritkása miatt a rendes hozam negyedit. Tavaszok eddig kielégítőnek látszottak, de most már ezek is visszafejlődnek. Napról napra rosszabb az ez évi terméskilátás. A lehető legrosszabb terméseredménynek nézünk elébe. A május elei eső nem hozta meg a hozzáfűzött reményt. Ez évben sem gabonaszem, sem szalmatermesre nincsen már kilátás, csak kukoricza lehetne még. Mit csinálunk majd a jószággal? Jásznagykun-Szolnok megye 1909. V/20.

Kodolányi Antal 50 éves írói jubileuma. Gazdasági irodalmunk és oktatásügyünk nagyérdemű üttörő munkása és a magyar gazdák érdekeinek fél századon át mindenkor bátor szava, jeles tollu harcosa:

Kodolányi Antal királyi tanácsos ur e napokban töltötte be érdemes írói munkásságának ötvenedik esztendejét, amely ritka szép évfordulót az OMGE. igazgató-választmánya folyó évi június hó 5-iki ülésében fogja megünnepelni. Elhatározott továbbá, hogy a választmányi ülés napján, június hó 5-én, szombaton, este 8 órakor a gazdátársadalom Kodolányi Antal tiszteletére ünnepi társas lakomát rendez a városligeti Kovács féle vendéglőben, amely alkalommal az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a társaságok tisztelt tagjai, valamint Kodolányi Antal más személyes tisztelői szívesen láttanak.

Egyes teríték ára — kenyér, sör, bort és feketekávé beleértve — 7 (hét) korona. Részvételre jelentkezhetni — csakis a hét korona részvételi díjnak és 20 fillér válaszbélyegköltésnek előzetes beküldésével — legkésőbb június hó 1 ig bezárólag az OMGE. titkári hivatalnál lehet, amely a részvételre jogosító jegyeket a jelentkezések sorrendjében fogja a kívánt címre megküldeni. Előzetesen megváltott jegy nélkül a lakomán senki sem vehet részt, mivel pedig a rendelkezésre álló hely csak korlátolt számú résztvevő elhelyezését enged meg, felkértek az azon résztvenni akarók, hogy a 7 korona 20 fillér részvételi díjat sürgősen küldjék be az OMGE.-hez és egyúttal annak közlését, hogy a jegy hová küldessék.

Gelléri Mór ünneplése. Impozánsnak ígérkezik az az ünnepség, a melyet a szegedi írók és iparosok, élükön a Dugonics-Társasággal és a szegedi ipartestülettel, Gelléri Mór ipari és irodalmi munkásságának negyvenedik évfordulója alkalmából május 23-án Szegeden rendeznek. A rendező-bizottsághoz érkező tömeges bejelentésekből lassan-lassan kibontakoznak az ünnepség arányai, a melyek messze túlhaladják a hasonló vidéki ovációk megszokott kereteit. Ugyis az összes ipari és irodalmi testületek, nevezetesen az írói körök, az ipartestületek, az iparkamarák és egyesületek kiküldött által képviseltetik magukat az ünnepségen. A rendező-bizottság ezton is fölhívja azokat, a kik tévedésből eddig meghívót nem kaptak, hogy erre való igényüket a kiküldött megnevezése mellett, sürgős levélben, táviratban vagy telefonon a bizottságnál (Szeged, Ipartestület) vagy Budapesten a Magyar Szakírók Országos Egyesületénél (Telefon 26—75.) bejelenteni szíveskedjenek.

Magyar kiküldöttek a londoni kémiai kongresszuson. Fejlődő bányászatunk és kohászatunk emelkedő híreinek tulajdonítható az az érdeklődés, melyben az elsőrangú külföldi szakörök részcsitják Magyarországot s a mely nagy arányokban nyilvánult meg a legutóbb lezajlott üznapos agrogeológiai kongresszuson is. Május

27-én pedig Londonban lesz az alkalmazott kémia VII. nemzetközi kongresszusa, melyen legkiválóbb szaktudósaink vesznek részt. Így a kolozsvári tudományegyetem képviselőjében Fabinyi Rudolf dr. egyetemi tanár, a selmechányi bányászati és erdészeti főiskola képviselőjében Schelle Róbert főbányatanácsos és Bencez Gerely főerdőtanácsos, főiskolai rendes tanárok vesznek részt a kongresszuson. Ezekon kívül a következő magyar szakférfiak fognak megjelenni a május 27-én összeülő kongresszuson: a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete képviselőjében Helvey Tivadar dr. elnök, Benes József alelnök és Bokor Gusztáv dr. titkár, továbbá Frankl Sándor és Stadler Richárd igazgató. Az Országos Kémiai Intézet részéről Konek Frigyes dr. kir. fővegyész, egyetemi tanár, azonkívül Friedmann Arnold, máv. felügyelő, a diósgyőri m. kir. vas- és aczelgyár osztályfőnöke, Katona Lajos kohómérnök, Kopper Adolf dr. gyárigazgató, Loczka József, a Magyar Nemzeti Múzeum ásványkémikusa, Messinger Károly dr. szabadalmi ügyvivő, Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár, stb. Az idei kongresszuson tudvalevőleg a kormány hivatalosan is képviselve lesz Gerster Miklós, a kereskedelemügyi miniszteriumba beszozott kir. ipari felügyelő személyében, míg a kormány másik kiküldöttje, Kossutány Tamás dr., gyengélkedése miatt kénytelen volt a londoni utról lemondani.

Gazdasági tudósítók kongresszusa. A gazdasági tudósítók harmadik országos kongresszusának százas előkészítő-bizottsága vasárnap délelőtt a Váczi-utcai városháza közgyűlési termében gyűlést tartott, a melyen a kongresszus napjára június 10-ét tüzték ki.

Országos kertészeti kiállítás Szegeden. A május 29-én megnyíló szegedi virág-, gyümölcs- és vetemény-kertészeti kiállítás iránt országszerte élénk érdeklődés nyilvánul. Bár a miatt a kertészek sok kárt szenvedtek, a résztvevők mégis egyre tömegesebben jelentkeznek, főleg cserepes- és dísznövényekkel, korai zöldséggel és gyümölcsfa csemetével. Az állam, a város és egyéb hatóságok áldozatkészsége folytán a rendezőség a kiállítók jutalmazására számos állami és egyesületi érmet, oklevelet és pénzdíjat tüztött ki. A kiállítóktól semminemű helydíjat nem szednek s hogy a kiállítást minél nagyobb közönség kereshesse föl, a belépődíjat 20 fillérben állapították meg. A kiállítás egyik érdekessége lesz a díszes sajtópavillon, melyben a kertészettel foglalkozó szaklapokat és könyveket mutatják be. A kiállítással egyidőben országos kertészeti kongresszust is tartanak.

A Somogyi megyei Gazdasági Egyesület most tartotta évi rendes közgyűlését Hoyos Miksa gróf elnöke alatt Kaposvárott. Az ünnepélyes közgyűlésre a szomszédos gazdasági egyesületek is elküldötték képviselőiket. Így a Fehérmegyei Gazdasági Egyesület Jeszenszky Andor gazdasági egyesületi elnök, a Zalamegyei Gazdasági Egyesület részéről Elek Ernő, azonkívül képviseltették magukat az országos központi gazdátársadalmi szervezetek is. Hoyos Miksa gróf elnök megnyitván a közgyűlést, üdvözlő a megjelenteket, majd Bogayay Emil titkár által szerkesztett jelentést terjeszti elő. A jelentés felöleli az egyesületnek az 1908. évi nagy szárazság következtében beállott takarmányhiány enyhítésére tett intézkedéseit. A szarvasmarhatejnyelés intenzív fejlesztése céljából két-két díjazást tartottak Kaposvárott és Igalban. Tervbevették több tejszövetkezet létesítését is s már Magyarregres községben tejszövetkezet, Zimány községben pedig tejszövetkezetet állítottak fel. A földmívelésügyi miniszter anyagi támogatásával 16 község kispaszádai között 163 darab bonyhádvidéki tehenet osztottak ki 85311 korona értékben. A lótenyésztés fejlesztése érdekében lódijazást tartott az egyesület. A 20 községben rendezett háziipari tanfolyamon körülbelül 1000 munkást oktattak ki s a háziipar meghonosítása érdekében Várashidvég és Faluhidvég községekben nemes fűzessző telepeket létesítettek. Ötven községben gazdasági előadást rendeztek: Nemesvid, Kőröshegy, Törökkoppány, Lengyeltóti és Zseliczkisfalud községekben gazdaköröket alakítottak. A jelentés előterjesztése után Makfalvay Géza indítványára a közgyűlés köszönetet mondott az elnöknek és Bogayay Emil titkárnak s a jelentést kinyomatva, a kispaszád körében terjeszteni rendelte. A zárószómadás bemutatása, a költségelőirányzat megállapítása után gróf Teleki Arvéd a tengeri termelésről, gróf Somssich László az OMGE által

rendezett angolországi tanulmányutról tartott előadást. Délben nagy bankett volt a Koronaszállóban, melyen mintegy 250 gazda vett részt.

A nyitramegyei gazdasági egyesület folyó hó 19-én megtartott közgyűlésén foglalkozott újból a *Balkán szerződések* kérdésével s azokkal az Ausztriában észlelhető újabb áramlatokkal, a melyek egyenesen oda irányulnak: hogy Magyarország nemcsak a Balkán-államoknak a mezőgazdaság rovására és Ausztria ipara részére adandó kedvezmények útján károsodjék, hanem a gabonavámok általában is függesztessenek fel. A közgyűlésen, mely ezuttal tisztújító is volt, az egyesület tagjai igen nagy számmal vettek részt.

A vámpolitikai ügyeket az egyesület ügyvezető alelnöke adta elő s ismertetvén a kereskedelmi szerződések ügyének mai állását, *magyar királyi földmívelésügyi miniszterünknek ebben kifejtett kitaró, a gazdák legnagyobb elismerésére a legnagyobb mértékben érdemes küzdelmeit* ajánlotta a választmány azon határozatának elfogadását, mely *a leghatározottabban állást foglal az élő-állatbehozatalnak a legcsekélyebb határforgalmi kedvezményeknek a keleti államok részére megadása s a minimális gabona vámoknak legcsekélyebb mérvű leszállítására ellen. Az egyesület a javaslatot a legnagyobb helyesléssel tette magáévá s egyúttal a leghatározottabban tiltakozó szavát emeli fel mindazon törekvések érvényesülése ellen, melyek az a gabonavámok felfüggesztését óhajtának kieszközölni. Felhatalmazást adott az elnökségnek arra, hogy a gazdák ezen vitális kérdésében a politikai válság fejleményeihez képest tegyék meg illetékes helyeken felterjesztéseit és adatokra támaszkodva hívja fel az összkormányt, esetleg a törvényhozás figyelmét arra a körülményre is, miszerint még a levágott állapotban importálható állapot korlátolt kontingensét is felhasználja a spekuláció arra, hogy az állatárakat jelentősen leszorítsa.* Felhatalmazta az elnökséget arra is, hogy csatlakozzék azon demonstrációhoz, melyet a június 6-án megtartandó országos gazdaggyűlés fog ezen nagyfontosságú kérdésben kifejtetni. Az országos gazdaggyűlésen az elnökség és tíz tag, kikhez még az önkéntesen jelentkezők csatlakoznak, fogja az egyesületet képviselni.

Ezután a tisztújítást ejtette meg az egyesület. Az eddigi elnökség és választmány lemondását az ügyvezető alelnök terjesztette elő: hála köszönetét fejezve ki az egyesületnek a hat év folyamán tanusított odaadó támogatásért, kérve, hogy a tisztújítást megejteni szíveskedjék. Egyúttal *Jeszenszky Alajos* korelnöknek adta át az elnöki széket. A végleg távozó elnöknek, Emődy Józsefnek érdemeit, s az elnöki állásra egyedül jelölt *Mezey Gyulának* kiváló, sikeres munkásságát *Mezey Lajos* méltányolta ékes szavakban és *Mezey Gyulát* ajánlotta a legmelegebben az egyesület elnöki állására, a kit a közgyűlés viharos éljenzéssel egyhangulag meg is választott. Alelnökkül, szintén egyhangulag: *A. Horváth Dezső és Leidenfrost Károly* nyitramegyei birtokosok választották meg. Az új elnökség programját, mely csak következetes folytatása lehet az eddiginek, *Mezey Gyula* adta elő tömör, tartalmas előadásban, jelezvén mindazon jelentősebb feladatokat és agrárkérdéseket, melyekből az egyesület lelkesedéssel fogja kivenni a maga részét.

A tisztújítás további folyamán a számvizsgáló bizottság elnökévé *Jeszenszky Alajos* lett; a tanács tagjait megválasztották: *Mezey Lajos, Czocher Béla, Engel Henrik, Jókay Géza és Kutvasser István.* Ezután megválasztotta az egyesület az igazgató-választmány 60 tagját és a számvizsgáló-bizottság tagjait. *A távozó elnöknek, Emődy Józsefnek, érdemeit jegyzőkönyvileg örökítette meg a közgyűlés.*

A közgyűlés ezek után tárgyalta a múlt évi számadásokat, megadván a felmentvényt a felelős számadóknak, intézkedett a megüresedő titkári állásra vonatkozó pályázat kiírásáról, végül kisebb jelentőségű ügyeket intézett el.

Orosz vetések állapota. Pétervárról jelentik: A Handels und Industriezeitung jelentése szerint az őszi vetések állása a régi naptár szerint április 25-én, 22 középső kormányzóságban általában teljesen kielégítő volt. Szamara, Orenburg, Tula, Csernigov, Mogilev, Vilna és Vitebszk kormányzóságában középszerű volt a

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyuvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfstr. 8.

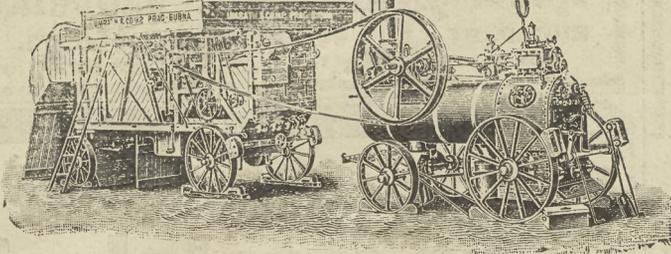

A mi főkülönlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre

Ros-
ták

Lokomobilok

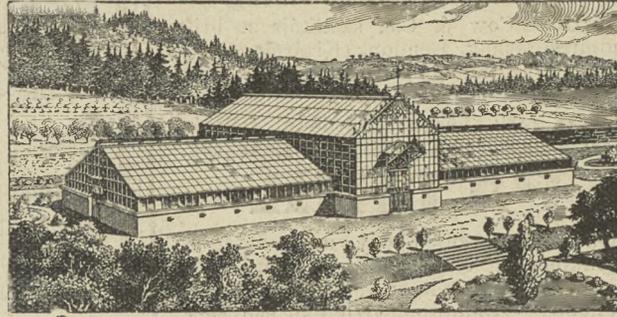
gazdasági és ipari célokra

Kerekeken
12 HP-ig

Fekvők
200 HP-ig

UMRATH és TSA BUDAPEST, V. KER.,
Váci-körút 60. szám.

MELHORN OSZKÁR R. Schweinsburg.

Legelső különleges
gyár:

Pálmaházak, téli
kertek, meleg- és
hidegházak és bár-
mely növényházak
építésére, központi
fűtések berendezé-
sére legújabb szerke-
zetben és kiváló díszes
kivitelben.

Magyarországi
vezérképviselő:

Általános üzem- és ipari gépgyár:

Kogler és Roszner Budapest, V. ker.,
Váci-ut 26. szám.

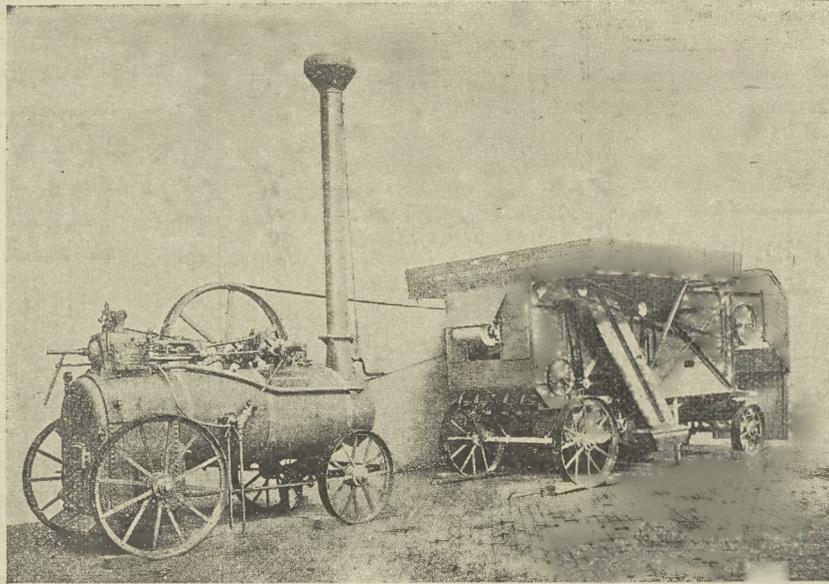
Bármilyen felvilágosítással, tervrajzokkal és költségtervezetekkel készséggel
szolgálunk. Meghívásra szakmérnökeink bármikor megjelenhet-
nek. Szíveskedjen megkeresni.

10 LÉGKÖRNYOMÁSÚ

legújabb szerkezetű

LOKOMOBILOK

Nagy munka-
képesség ::

Gazdaságos
üzem ::

Vaskeretű gőzcséplőgépek 1908–1909. évi szerkezet.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége,

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám.

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 57/a. szám.

Elismert gondos kivitelben szállít:

COLUMBIA kultivátorokat, Hermann-
féle kukoricza-
kapálókat és mindennemű egysoros kapáló-esz-
közöket, LAAS-rendszerű többsoros kapológépeket,

burgonyamivelő eszközöket,

SZÉNAGEREBLYÉKET,

SZÉNAFORGATÓKAT,

„OSBORNE” fűkaszológépeket,

kéveköti és marokrakó **ARATÓGÉPEKET.**

Fiókraktárak: DEBRECZEN és TEMESVÁR.

SEACAT Seacat-köpeny

Garantírozott vízhatlanság.
Készítője Cow & Co., szállítója a brit admirálisnak, London. (Kizárólagos eladás. A legjobb garant. vízhatlan köpeny urak részére.
Seacat York (köpeny) 26 K-tól feljebb.
Seacat Capes (vihargallér) 9 K-tól feljebb.

PATRIK

Rainproof vízhatlan, viharálló posztó-köpeny urak részére, levegőt átteresztő, kaucsukmentes, elegáns és czélszerű, városra úgy, mint falura. Nem Loden, lágy impregnált angol gyapju, 32 koronától feljebb. — Rainproof vízhatlan szövetek „Patrik” marke méterszáma is kaphatók.

Főraktár:

Englisches Haus, Graz, Bismarckplatz 6. S.

Minták és árjegyzékek franko. Ismételadónak speciális árjegyzékek és kizárólagos eladásra szóló engedélyek a gráci Hauptdepot-tól szerezhetők.

A legmodernebb berendezésű gőzkenderfonógár
F. A. STEIPE, OLMÜTZ I.

mint specialitást ajánlja a

jutakéveket

szabadalmazott keményfa □ fácskával.

Mindennemű gazdasági kötéláruit

a legolcsóbb áron és legjobb minőségben ajánlja.

Minták ingyen és bérmentve.

1000-e a teheneknek

és borjuknak köszönhetik az állatorvosilag ajánlott marhaellést könnyítő „Herkules”-nek életüket. A készülék végtelenül olcsó s rendelkezésre állva, a legjobb állatbiztosításnak tekinthető. Fényes bizonylatok.

Rudolf Krása, Wien
VII., Kirchengasse 29.

Kérjen kimerítő No. 8. árjegyzéket. (A 8-as számra okvetlenül kell hivatkozni.)

KOBLINGER GYULA
FOTÓGRÁFIAI-MŰINTÉZÉS
BUDAPEST, VII., CSÉNGERI-UTCA 22.
Készít CLICHÉKET
MŰVEK, FOLYÓIRATOK, ÁRJEJYZÉKEK ÉS MIRETÉNEN RÉSZÉRE TERVEN
TELEFON 14-61. MOTOCICLUSOK ÉS SORSZÁMOSZÁMOK

Polgár Sándor
m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.
Legelőnyösebben beszerezhetők orvosi, sebészi és betegápolási eszközök. Gummiárak, Suspensorium, Irrigator fecoskor-tők stb. legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has-és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (óvszerek). Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Fenti címre ügyelni tessék.)
Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

16 első díjjal és ezüst éremmel kitüntetett

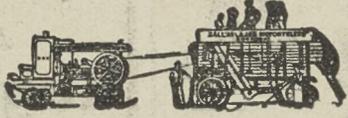
KÁLLAI LAJOS

motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

a leghirnevesebb benzin-locomobil-cséplőkészletek kaphatók.

!! Teljes jótállás kitűnő cséplésért !!

Ezen motorokat minden gazda hatóságai engedély nélkül maga kezelheti.

Használt gőzgépek becsereáltetnek.

Olcsó árak részletre. Árjegyzék ingyen.

KÁLLAI-féle motor-cséplőkészletek bizonyítványok tanúsága szerint kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében, többek közül: Baró Kemény József úrnál Maros-Németi; Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán úrnál Nagy-Enyed, stb.

6864. sz. 1909.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Pünkösdi

országos vásár

f. é. május hó 27-étől bezárólag május hó 31-éig fog megtartani. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra május hó 27-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1909. április 29.

A városi főkapitányságtól:

Beé Ferencz,
főkapitány.

Eladó

3 HP benzinmotoros szivattyúmű kocsira szerelve, szívó-nyomó csövekkel, három hétig használt, majdnem új állapotban, vizszállító képessége percenként 3—400 liter, beszerzési ára volt 5800 K, eladási ára most 2500 K.

Kuceses Károly,
Makó.

POSNANSKY és STREBIZ

aszfalt és kátrány vegyi termékek gyárai

Erzsébetfalva, Bécs és Witkowitz.

Városi iroda: Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27.

Aszfalt fedéllemez,

Elszigetelő lemez,

Falaszfalt,

Carbolineum,

Szurokfákiya,

Hővédő-anyag, stb.

Különlegességei:

Kátránymentes „GLORIA” cement-aszfalt fedéllemez

„PERMANIT” fedéllemez (gyapju-nemezlemez) saválló.

„COLORIT” piros fedéllemez. Aszfalt elszigetelőlemez olombetéttel.

Moharmag prima áru, legalább 500 kgos vételnél métermázsánként 16 koronáért kapható Friedmann Alfrédnál, Nagybecskerek.

Kocsigyártás.

Budapesti kovacs- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló
Köcsi Árucsernok Szövetkezet
BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Kérjen ajánlatot az elismert legjobb minőségű BELLÁN-féle

kévekötelekről

valamint hámistráng, lókötfék, rudalókötelek, lónyaklók, marhakötelek, továbbá harang, tutaj, ruhaszáritó stb. kizárólag hosszszálú bácskai kenderből készült gazdasági, háztartási és ipari célokra szolgáló kötelekben, kender, len és juta; gabona, gyapju, liszt és szénzsákokban, ponyvákban, úgy vízmentes mint természetesben, dohány- és cserkötő, valamint szőlőkötöző zsinag, illetve fonalban, ökörszajkosarakban, 3 águ erős kenderzsinórból, melyek tartósabbak és könnyelmesebbek, mint a sodronyból készültek, továbbá kőciban géptisztításhoz s olasz kenderben tömítéshez, ugy-szintén minden e szakmába vágó szükségleti cikkeiben a 25 éve fennálló

BELLÁN MÁTYÁS

kender, kötél, tornakészletek, hintaágyak, tennis, halász- és lóhalók kézműipar-telepéről **DUNACSEB (Bácska).**

Saját kendertermelés, áztatás, gerebenezés és feldolgozás. Gyártmányok kitüntetések: Szeged, Pozsony, Nagyenyed és a pécsi kiállításokon aranyéremmel.

Sürgönczim: Bellán Dunacséb.

Pinzgauai bikák.

Hét darab tisztavérű 22—24 hónapos, igazolvánnyal ellátott

pinzgauai bika eladó

Juhos Gyula gazdaságában

Zaguzsen, Krassó-Szörény m.

Posta-, táviró- és vasut-állomás.

AREFORM MELEGÁGYABLAK
ASODRONYVEGES ISTALLÓABLAK
★ UJDONSÁGOK ★
EZEN, VALAMINT MINDENEMŰ VASSZERKEZETI MUNKÁLATOKAT ELVÁLLAL ÉS ELKÉSZÍT FARKAS ÉS TÁRSA VASSZERKEZETIGYÁRA
BUDAPEST VI., LEHEL UTCA 8., TELEFON 82-70.
Tervek és költségvetésekkel készséggel szolgálunk.
Kérjen ingyen ár, egyeztet !
Bő gyakorlati tapasztalatok alapján készít: Pálmaházakat, növényházakat, télikerteket, továbbá a Farkas-féle „AREFORM” melegágyablakokat, melyek mindent eddig felülmúlnak. A növényházak és télikertek tervezésénél Bernolák Gábor ur, budapesti neves kereskedelmi kertész gyakorlati szak-tudásával közreműködik.
Farkas és Tsa
Budapest,
VI., Lehel-utca 8/g.
ACAZDASÁGBANNÉLKÜLDZHEZETLENEK

GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szak-tanácsal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy: az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez, Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18. kéretnek.**

Buzaszalma 3000 q. **Rozs-**szalma 5000 q. préselt állapotban. **Nád** 60,000 kéve eladó **Gróf Stubenberg József székellyhidi uradal-mában.** Megkeresések Szántar-tói hivatal **Székellyhid** (Bihar-megye) címzendők.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mel-lelt gyorsan és jutányosan direct for-rásból közvetítik. **Czím: Erdélyi Ke-rekedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám, Telefon 311.**

Szőlőtulajdonosok!

„**PERONOSPIN**“ mely már 7 év óta használatban van, hatásában sokkal jobb és olcsóbb permetezésnél, mint a kékkő. — Egy csomag 1 hektó vízre 50 fillér. 10 csomag rendelésnél bérmentve küldi:

Demeter F. Kornél gyógyszerész, Szászváros, 60. sz.

Aratógépek

Aultmann-Miller rendszer, ugyisint az összes tartalékrészek

az Aultmann, Miller-Buckeye fűkaszálo és marokrakó és kéve-kötő aratógépekre.

C. F. Richter, Brandenburg a. H., aratógépgyár.

Árjegyzék ingyen.

Képviselek kerestetnek.

COLUMBUS
SZAB. PERMETEZŐ NAGYAKOS TALÁLMÁNYA
EGYSZERŰ és TARTÓS SZERKEZET, SOKOLDALUAN HASZNÁLHATÓ.
— ÁR AJÁNLATOT SZÍVESEN KÜLD. —
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 32.

Legjobb tejkannák

tejhütők és tejgazdasági eszközök kaphatók
Első magyar tejgazdasági gép- és eszköz-gyár
FUCHS és SCHLICHTER
Budapest, VI., Jász-utca 7
ARJEGYZÉK INGYENES BÉRMENTVE

Elsőrendű magyarfaju

Erdélyi

jármosökrök,

ugyszintén 1 éves magyarfaju

Erdélyi

ökörborjuk

minde időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál

Szamosujvart.

(Szolnok-Doboka megye.)

RAPID kézi műtrágyaszóró készülék.

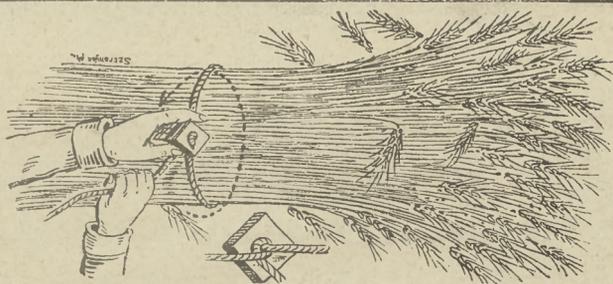
Ezen műtrágyaszóró-készüléke.

Fischl V. gazdasági intéző ur szak-szerű kísérletezés után találta fel. — A régi szokásos kézi szórással szemben előnye, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja meg; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az olcsó ár, egyszerű kezelés s hogy egy ember napenként 7-8 holdat, vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. A beállítható szórókanál által az elszórandó mennyiség pontosan szabályozható. Ára Budapesten darabonként 60.— K. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

WEISZ JAKAB

a szabadkai műtrágya-gyár képviselője
Budapest, V., Lipót-körut 7.

Kéveköteleket

□ fácskával, végei kékre vagy vörösre festve készit és szállit elsőrendű minőségben, nagyban és kicsinyben, legolcsóbb áron.

Helle O.

kötélárugyár,

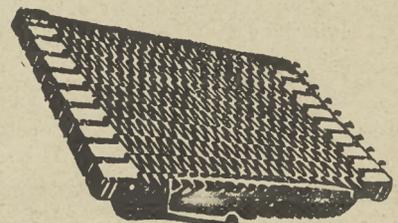
Pozsony, Eötvös-utca 6. szám.

„UNIKUM“ magas tűzálló képességű takarékröstélyok!

Tartós !!

Nem salakosodik !

Nem görbül !!

Nagy szénmeg-takarítás !!

Azonkívül jutányosan szállitunk bármely más rendszerű rostélyokat is. A Van-Baerle-féle S. S. Jegyű kazánköszöda nem titkos szer
BÁRDOS és BRACHFELD
műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamossági vállalat
BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZA 23. SZÁM

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

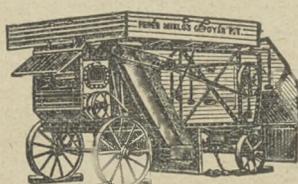
BUDAPEST, KÜLSŐ-VÁCZI-UT 80.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA GÉPEINEK ELADÁSA.

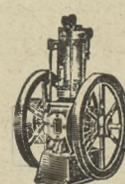
Garnitúrákra csere-üzletek költetnek.

Használt és jól javított cseplő-készletek.

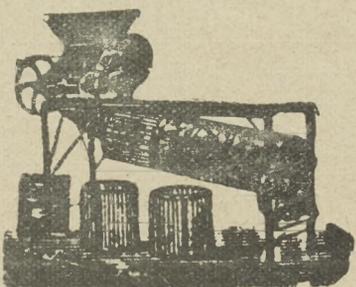

Gépjavitások és alkatrészek mér-sekelt árban.

Benzinmotorok, takarmánykamrák s egyéb cselokra.

Mindenemü gazdasági gépek és eszközök. Érdeklődőknek felvilágosítás és árjegyzék ingyen.

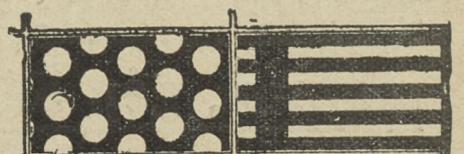
Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

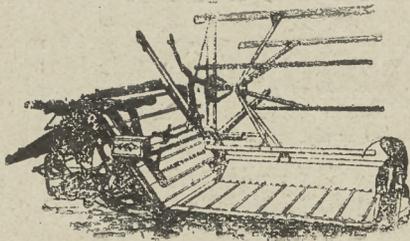
Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKRÖSTÁK és minden fajta LEMÉZROSTA gőz-cseplő gépek számára.

Azon mélyen tisztelt gazdák, kik **fűkaszáló** és **kéveköti aratógépeket** óhajtanak vásárolni, **saját** érdekükben kérjenek prospektust

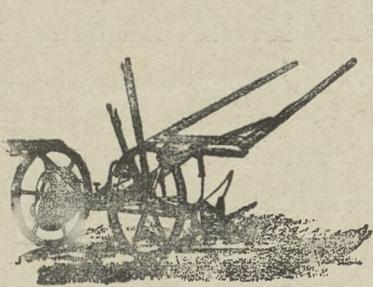
MASSEY-HARRIS

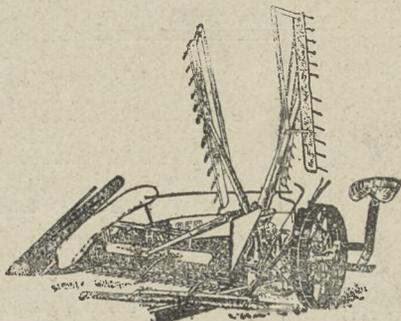
Kéveköti,

MASSEY-HARRIS

MASSEY-HARRIS

Fűkaszáló,

Aratógépekről.

Kartellen kívül!

MASSEY-HARRIS COMP., TORONTO.
ÉSZAKAMERIKAI FŰKASZÁLÓ- ÉS ARATÓGÉPGYÁR.

A világ legszolidabb gyártmánya. Vezérképviselő:
Kornstein Gyula Sándor, Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

Ugy utazók, mint ügynökök uton nincsenek. — Közvetlen kérdézőkódések kéretnek.

Aczel szénagyűjtők, talajmivelő gépek stb. és gazdasági eszm. özők.

Iroda és kiállítási helyiség: V. ker., Alkotmány-utca 23. szám.

Pályázati hirdetés.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári irodájában folyó évi július hó 1-én egy

gyakornoki állás

lesz betöltendő, melyre gazdasági akadémiai végzettséggel (és érettségivel) bíró olyan nőtlen fiatal ember fog alkalmaztatni, aki a fogalmazásban kellő jártassággal és lehetőleg nyelvismerettel is (főképp a német nyelvben) rendelkezik.

Pályázati határidő: május 24.

A gyakornok munkaköréről és javadalmazásáról érdeklődőknek, személyes vagy levéli megkeresésre előzetesen felvilágosítást nyújt: az egyesület titkári hivatala, Kolozsvárt.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Elnöksége.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,980.100 — K

Tartalékok . . . . . 1,255.767-35 „

Összesen: 3,235.867-35 K

1901. évi fölösleg . . . . . 90.349 — K

1905. évi fölösleg . . . . . 61.730-60 „

1902. „ „ . . . . . 59.782-26 „

1906. „ „ . . . . . 39.243-65 „

1903. „ „ . . . . . 109.331-73 „

1907. „ „ . . . . . 41.877-32 „

1904. „ „ . . . . . 72.483-23 „

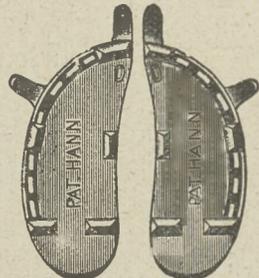
1908. „ „ . . . . . 81.088-76 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőlegről úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsőlegről közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Az igazgatóság.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és hátsó lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

Ne vásároljon addig új vagy egyszer használt minden fajta zsákot, ponyvát, kölcsönzsákot, kölcsönponyvát, lópokróczot, manilla, gép kéveköti „Hungaria” kézi favéges **NAGEL ADOLF** kéveköti zsineget, spárgát, mig áraitam be nem kérte. **zsák- és ponyvagár és kölcsönintézet :: BUDAPEST, V., Arany János-utca 10**

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórák, főtápláló a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

A peronoszpóra leghatékonyabb ellenszere a
Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI POR

amint azt úgy a külföldi, mint kilencz éves hazai tapasztalatok igazolják. Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rontja! A burgonyavész ellen használt szerek közt is a leghatásosabb!

A lizsztharmat legbiztosabb gyógy- és óvszere a **Dr. ASCHENBRANDT-féle**

RÉZKÉNPOR

mely a szőlőt egyuttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten

50 kg.-os zsákban kg.-kint	bordói por	68 fillér
10 és 5 " " "	bordói por	72 " "
2 " " "	bordói por	73 " "
50 kg.-os zsákban kg.-kint	rézkénpor	45 fillér
10 és 5 " " "	rézkénpor	49 " "
2 " " "	rézkénpor	50 " "

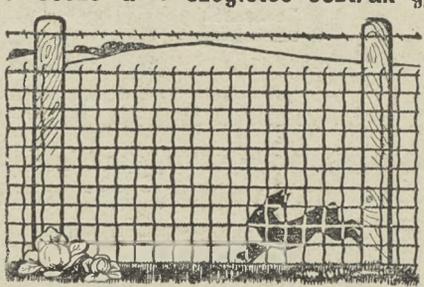
Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet **mielőbb megrendelni.** A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, a használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utcza 31. A por ezenkívül kapható és megrendelhető a legtöbb vidéki fűszerkereskedésben!

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hazai gyártmány!

Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmányával!

Mezőgazdák figyelmebe!
Baromfitenyésztők figyelmebe!
Szőlősgazdák figyelmebe!
Nyultenyésztők figyelmebe!

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII., Üllői-ut 48/15.

ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfonatát**, mint a szabadalmazott legelőszerebb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos és világszabadalmmal védett ta'almány előnye: Olcsóság! szélszerűség és könnyű kezelés.

Horganyozott vassodronyból készül (nem kell befesteni).

Körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:
Készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 3 méter magasságban 1-2, 1-4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1-2 1-4 1-6 1-8 2 2-2 2-5 2-8 mm.
Ár □-méterenként: 30 40 50 60 70 80 94 112 132 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:
Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1 1/2 méter magasságban pedig 1, 1-2, 1-4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1-2 1-4 1-6 1-8 2 2-2 2-5 2-8 mm.
Ár □-méterenként: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Körülbelül 1-5x5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:
Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyze méterenként 82 fillér.

Körülbelül 5x10 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:
Készletben: csakis 1 méter magasságban.
Sodronyerősség: 2 2-2 2-5 2-8 mm.
Ár □-méterenként: 62 74 86 102 fillér.

Körülbelül 10x10 centiméter lyukbősséggel:
Készletben: csakis 1 méter magasságban.
Sodronyerősség: 2 2-2 2-5 2-8 mm.
Ár □-méterenként: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, földelésért és kezelési költségeket □-méterenként 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért számítok.

A horganyozott tüskésodrony ára (6 cm. tüsketávolsággal) méterenként 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés tejszere megmagasítható

Számos elismerőlevél áll rendelkezésre!

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat; csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítéseket erős sodronyfonat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, kosarakat, magtár-ablakrostályokat, ökör-szájkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyószórtákat, eséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Mc CORMICK

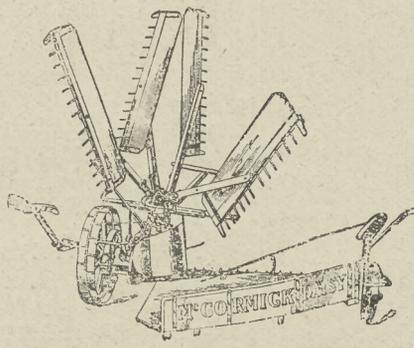
HARVESTING MACHINE COMP.,
CHICAGO U. S. A.

Igazgatóság és főraktár:
Budapest, V. ker., Alkotmány-utcza 12. szám.

22 éves
aratógép használatban, a szerkezet és anyag felülmulhatlan jóságát igazolja.

Mc Cormick
kéveköti-aratógéppel az aratás biztosítva van: :::

Legujabb amerikai gépkülönlegességek:
Sidedelivery szénagyűjtő és forgatógép.
Istállótrágyaszóró kocs.
Zárcsásborona szállító- és rudhordó készülékkel.

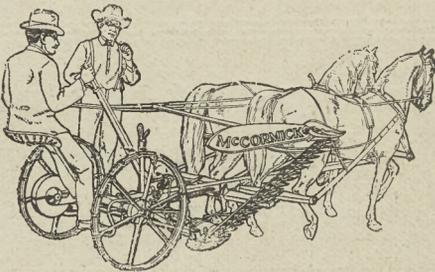
Legujabb amerikai gépkülönlegességek:
Csövestengeri-darálógép mindennemű szemestakarmány részére is alkalmas.
„OHIO“ tengeriszár-tépőgép szalmaszeccskázásra és zöldtakarmány aprítására használható

A legjobb takarmánykamra és cséplőmotor az eredeti amerikai

I. H. C. Benzinmotor.
Katalogust és árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Aoél-szénagyűjtő.

„New 4“ fűkaszalógép.

ALAPITTATOTT 1850-ben. TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

PÁRATLANOK

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST-KELENFÖLD,

vasutállomással szemben.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, sovány, úgy hizott állapotban **URL REZSÓ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári serfözde

bérpalota). — Telefon: 97-05 Interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

HOMOK

ARANY

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

a homokból, cementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserép, fal és padlólapok, csövek stb., **Dr. Gaspary** rendszere szerint előállítva, **Dr. Gaspary** kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin, a legkülönbözőbb árakban. — A 84. számú ismertetési broszúra ingyen. — Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett (Németország).

Hungária Egyesült Gőzmalmok
Részvénytársaság Budapest

:: Befizetett részvénytőke 3,250.000 korona. ::

Rizstakarmányliszt.

Elsőrendű hizlaló takarmány.

Szavatosság az összetételért és tisztaságért.

Chemiai összetétel:

Viztartalom	11.0%
Hamu	8.7
Nyers protein	13.4
Tiszta protein	12.7
Nyers zsír	14.4
Nyers rost	5.9
Nitrogénmentes kivonható anyag	46.6

Az utóbbi alkatrész 38.2% keményítőt tartalmazott.

Ajánlatok és minták közvetlenül a malomtól kérhetők.

Távirati cím: Hungárialalom, Budapest.

■ Telefonszám: 74-91 és 74-92. ■

Manilla kévekötőfonal aratógépekhez

legelőnyösebben szerezhető be a

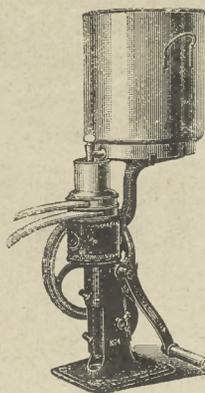
Szegedi kenderfonógyár részv.-társ.-nál Szegeden,

mely legújabb angol-amerikai gépein tisztán csak I-a manilla kenderből évente 2500 métermázsa ilyen fonalat készít. Teljes egyenletességért kg.-ként, kbelül 350 méter hosszúság mellett, legnagyobb, kbelül 50 kg. hordképességért, megfelelő gombolyításért **teljes felelősséget** vállal. Ezen a külföldinél jobb fonalat mindazonáltal **bármely külföldi ajánlatnál**

100 kg.-ként 10 koronával olcsóbban

szállítjuk a gazdaközönségnek és kérjük, hogy ezen teljes felelősség mellett kbelül 10%-kal olcsóbban ajánlott **hazai** fonálnak a külföldivel szemben előnyt adjon.

Gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok stb. legjobb beszerzési forrása.

A legmodernebb és legtökéletesebb

tej-lefőlözők

a világhírű stockholmi „WESTA” szeparátor r.-t. által gyártott szab.

„GNOM” és „WESTA” szeparátorok.

Könnyen járnak. Játssza hajthatók. Erősen fölöznek. Szerkezetük szolid és czélszerű. Kezelésüket egy gyermekre lehet bízni. — Prospektusokkal, ajánlatokkal és kivonatos tájékoztatással szívesen szolgálunk felhívásra. Állami intézetek vizsgálati eredményei szerint a WESTA-géppel lefőlözött soványtej zsirtartalma:

0-0878%, Magyaróvár, Gottlieb szerint. 0-040%, Prága, Soxhlets szerint. 0-052%, Mustiala, Finnország, Adam szerint. 0-060%, Leipzig, Gerber szerint.

Magyarországi lerakat s kizárólagos képviselő Magyarországon és társországi részére:

Schwarcz József és Társa

gép- és szerszám-raktár, műszaki iroda és gépszij-gyár

Budapest, V., Váci-körút 26. szám.

PRO VINO

A legolcsóbb és feltétlenül **biztos ellen-szere** a szőlő peronosporájának a **dr. Wagner Jenő és Emil**, budapesti vegyészeti gyár által előállított

mely a rézgáliczon kívül közömbösítésre és a **tapadás előmozdítására** szolgáló anyagokat is tartalmaz.

Üledéket nem képez! A perme ruganyosságánál fogva a szövetek növekedésével lépést tart! A „Pro Vino” por nem romlik s egyik évről a másikra eltartható!

ÁRA loco Budapest raktár:

50 kg.-os zsákokban kg.-kint 55 fill.

10 és 5 „ „ „ 58 „

Aki szőlősgazdáink közül még nem használta ezt a szert, tessék **kicsinyben kísérletet tenni**, hogy a „Pro Vino” kiválóságáról személyesen meggyőződhessen!

A por megrendelhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.